Ч. 212 (14.461). Львів, неділя 20. вересня 1936. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ. Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Демонстрації в Мадриді.

ЕНДАЙ, 19. 9. ПАТ. З Мадриду повідомляють, що в четвер вібралося в середмісті багато міліціонерів, які пішли відтак під будівлю де міститься червоний уряд і домагалися, щоби міністр внутрішніх справ вияснив як справді представляється військова ситуація. Головною журбою мадридського уряду є настрої людової міліції.

Кінець Альказару.

ЧЕРВОНІ ВАНДАЛИ ВИСАДИЛИ В ПОВІТРЯ ЦИТАДЕЛЮ АЛЬКАЗАР.

МАДРИД, 19. 9. ПАТ. **Мадридські війська висадили в повітря Альказар, підложивши перед тим під палату міни. Вибух був дуже сильний. Майже ціла палата знищена. Цивільне населення Толедо евакуували 2 км. за місто. Мешканці сидять під голим небом.**

60 ДНІВ ГЕРОЙСЬКОЇ ОБОРОНИ.

БЕРЛІН, 19. 9. ПАТ. У вечірних годинах у пятницю наспіли до Берліна телеграми, що цитаделю Альказар, де від початку громадянської війни забарикадувалося 1300 героїв, висадили в повітря. Комуністи підмінували динамітом перед тим цілу цитаделю. Національні війська, що ішли на відсіч, не поспіли на час мимо важких зусиль.

Більша частина оборонців, як також жінок і дітей згинула. **Оборонці боролися на руїнах Альказару до останньої хвилини з очайдушним завзяттям.** Околиця Альказару також зруйнована. Експльозія робила враження вибуху вулькану.

ЖИВІ НЕ ТРАТЯТЬ НАДІЇ.

МАДРИД, 19. 9. ПАТ. На руїнах Альказару застромили червоний прапор, хоч у пополудневих годинах боронилося там приблизно 100 націоналістів. Військові оборонці Альказару скрилися там ще 20. липня, коли червоні міліціонери заняли Толедо. Артилерія і літаки червоних збурили за ввесь час облоги майже цілий Альказар. Під мури заложили дуже сильні міни. Сила експльозії була незвичайно сильна. Експльозію бачили навіть на передмістях Мадриду. Вежа і велика частина Альказару завалилася. Від вибуху вилетіли всі вікна. По експльозії, відділ червоних штурмовиків пішов приступом на задимлені руїни. Скипів завзятий бій з оборонцями, які залишилися при житті. Вони скрилися до підземель. Завзяту оборону жмінки націоналістів здавлять у найближчих годинах.

Ворохобня в Малязі.

ЧЕРВОНИЙ ҐУБЕРНАТОР БЛАГАЄ З МАДРИДУ ПОМОЧІ.

ҐІБРАЛЬТАР, 19. 9. ПАТ. Цивільний ґубернатор Маляги зажадав негайної помочі з Мадриду, бо 600 „людових міліціонерів" у Малязі задумує піддатися національним військам.

ВУЛИЧНІ БОЇ В МАЛЯЗІ.

ҐІБРАЛЬТАР, 19. 9. ПАТ. Панцирник „Королева Елисавета" і контрторпедовець „Антена" відплили вчора рано до Маляги, де, як оповідають, ведуться вуличні бої між політичними противниками. Горить теж багато домів.

Не хочуть вертатись до Мадриду.

СЕН ЖАН ДЕ ЛЮС, 19. 9. ПАТ. Відбулася тут конференція дипломатичних представників різних держав, акредитованих в Еспанії. Темою конференції було домагання червоного уряду, щоб дипломати вернулися до Мадриду. В конференції взяли участь амбасадори Аргентини, Англії, Зединених Держав, Італії, Франції, Бельгії та посли Норвегії, Чехословаччини, Швеції, Японії, Голяндії, Венезуелі і Фінляндії. **Всі рішили одноголосно не вертатись покищо до Мадриду і ждати дальшого ходу подій.**

Катальонія занедбує Мадрид.

РАВАТ, 19. 9. ПАТ. Севільська радіостанція подала такий комунікат: Останні бої під Толедом уможливили національним військам заняти долину Альберчі і Тахо. Національні війська наступають без упину. Червоні стратили 1000 вбитих і залишили на полі бою багато воєнного матеріялу. В Сієрра здобули Навас Пріяс. Передня сторожа здобула Сан Вісенте. На північнім фронті національна армія облягає Більбао. Оборонці цього міста не виявляють ніякого ентузіязму. Слідне між ними незадоволення, бо в місті недостає предметів першої потреби, зокрема муки. В Сантандер і Більбао розкинули національні летуни летючки, що в них заповідають бомбардування та накликують до втечі з міста. Овієдо дальше бориться і завдає червоним дошкульні втрати. Позатим кольони в Ґалісії наступають дальше і наблизилися вже 13 км. від Трувії. **Катальонія цікавиться чимраз менше долею Мадриду і не спішиться з поміччю, яка є необхідна. В Мадриді повна анархія.** В Малязі не відбулося свято помочі для червоної міліції, бо не було публики. Кружляк „Сервера" бомбардував червоний корабель, який віз міліціонерів до Більбао і приневолив його до втечі.

Арештування комуністів.

АТЕНИ, 19. 9. ПАТ. В Атенах арештували провідника грецької комуністичної партії. Проголосили тут розпорядок, скермований проти комуністичної діяльности. Цей розпорядок передбачує незвичайно гострі кари на державних урядовців-комуністів та забороняє усі комуністичні зібрання. Кожного, хто не буде придержуватися цієї заборони, каратимуть засланням.

АРЕШТУВАННЯ В АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ, 19. 9. ПАТ. Арештували тут 62 комуністів, підозрілих у поширюванні комуністичних летючок та зорґанізування грошевої збірки для червоного уряду в Еспанії. Підчас ревізії поліція знайшла багато зброї і муніції.

—o—

Польські назви для українських місцевостей.

Львів, 19. вересня 1936.

З кількох повітів тернопільського воєвідства до централь наших установ у Львові прийшли тривожні вістки, потверджені „документом часу", що його містимо на іншому місці. Адміністраційна влада вимагає від наших установ на місцях, щоб вони і на своїх печатках та в листуванні з урядовими чинниками вживали для назви місцевостей виключно польської номенклятури. Це своє домагання адміністраційна влада основує на декреті з 24. X. 1934., який торкається назв місцевостей. У свому часі не звернули у нас належитої уваги на розпорядок, що має силу закону. А проте справа номенклятури міст і сіл на етнічно українській території має першорядне значіння, бо справа йде про вовнішне обличчя нашої території: чи збереже воно свій віковічний вигляд чи буде штучно змінене відповідно до націоналістичної польської політичної доктрини. Сам собою розпорядок президента з 24. жовтня 1934. р. ще не наносить нам ніякої шкоди: все залежить від того, яке виконання того закону. У самому законі передбачена досить складна процедура з устійненням урядової номенклятури людських осель. При міністерстві внутрішніх справ мала повстати спеціяльна комісія для цього. Крім голови, що його визначує міністр внутрішніх справ, в склад цієї комісії згідно з законом входить 6 членів: 3 представники наукового світу, яких покликує міністр внутрішніх справ в порозумінні з міністром освіти і 3 представники міністерств: військових справ, комунікації та почти по одному від кожного міністерства. **Побіч з тим можуть повстати з волі міністерства внутрішніх справ реґіональні комісії, що їх праця мала би стати матеріялом для діяльности міністеріяльної комісії.** Ця міністеріяльна комісія є лише опініюдавчим (дорадчим) органом, бо в засаді закон признає за самим тільки міністром внутрішніх справ право устійнювати назви місцевостей. Саме оголошення устійнених назв місцевостей має наступити через Головний Статистичний Уряд, що видасть офіціяльний „Спис місцевостей Річипосполитої".

Так звучить закон. Очевидно виконання його може бути різне, нпр. можуть цілком не побачити світу реґіональні комісії. Так само можуть бути покликані до міністеріяльної комісії представники лише польської науки, то-що. Не знаємо, як виглядає нині підготовча праця до реалізації закону про назву місцевостей з жовтня 1934. р. У кожному разі треба ствердити, що офіціяльного „Спису місцевостей Річипосполитої", який видав би Головний Статистичний Уряд згідно з законом з 24. X. 1934. р. — досі нема.

Проте дійсність принесла нам у славному з несподіванок тернопільському воєвідстві розпорядки старостів, які накидають українцям існуючі польські назви. Тенденція, яку виявляють пп. старости у Золочеві і Зборові каже лякатися, чи закон про назву місцевостей з 24. жовтня

1934. не буде продовженням законів Ст. Ґрабського про мову з 1924. р., при чому і тут і там може бути однакова практична інтерпретація: вагинати ті закони до тези про „паньство народове". Для деяких пп. старостів тернопільського воєвідства справа урядової номенклятури вже є інакше устійнена. Очевидно — це має бути виключно польська термінольоґія, не лише з одніві трасcкрипції, так що нпр. наша Стрияна буде звучати як Стажава або Сороки — Сроkі тощо. Є при цьому дивогляди того роду, що українські Воскресінці перетворилися не в Змартвихвстаньце", як льоґічно виникалоб, але в якісь Осквесіньце, або Рідвяни чомусь почали зватися Рувдвяни. У „Деннику" тернопільського воєвідства вже появився саме того роду спис назв місцевостей. Очевидно, адміністрація вважає цей спис за офіціяльний та вимагає, щоб усі наші установи обов'язково під загрозою карних санкцій вживали цієї номенклятури, дарма, що вона устійнена в спосіб незгідний з приписами закону про назву місцевостей і всупереч тисячелітній традиції місцевого населення. Справді дивне відношення до одного і того самого закону: для адміністрації тернопільського воєвідства важні лише дві статті з цілого закону, а саме 7-а стаття, що говорить про обов'язок у „публичних зносинах" вживати офіціяльної номенклятури місцевостей та 10-а ст., що говорить про карні санкції. Цей припис про кари адміністрація навіть самовільно поширює, бо грозить нашим установам розв'язанням, хоч ст. 10 передбачує лише кару арешту до 30 днів або грошеву кару до 1.000 зол. Зате всі інші приписи закону, а саме ті, що окреслюють процедуру для устійнення офіціяльної номенклятури місцевостей, для тернопільського воєвідства не істнують. Воєвідство явно узурпує собі право, що закон з 24. X. 1934. р. застеріг виключно самому міністрові внутрішніх справ. Одночасно йде того роду інтерпретація вислову „у публичних зносинах", що це не є тільки зносини між окремими державними і самоуправними установами, але й взагалі всі зносини, себто навіть зносини української установи з своїми власними членами (печатка Т-ва має бути з польською назвою).

Хоч яка дивна та знаменна ця ... сторона справи, проте ще дивніша і просто ... во-неймовірна політична сторона. Не треба ... говорити: досить буде пригадати ... (слушний) крик всієї польської преси з приводу того, що німці на німецькій частині Горішнього Шлеська осмілилися на німецький лад ... чити польську назву кількох місцевостей ... сно та з обуренням протестувала польська ... проти того, що діється там, — а рівночасно ... себе переводять такий самісінький експеримент ... то на території, де українська людність творить компактну більшість населення.

Українці, доб вони не замешкували, ... світі відчулиб спробу змінити в географічній номенклятурі історично-національне обличчя ... батьківщини, як національну наругу. Кому ... трібний цей експеримент?! Кому потрібна ... зація зовнішнього характеру Східної Галичини? І то саме тепер, коли треба би радше ... назад двомовні надписи на залізничних ... всіх державних і самоуправних установах ... з українською та польською номенклятурою ... сованi у гарячій післявоєнній атмосфері ... дила стільки лиха для обох народів. ... нічного характеру краю не змінили. Зміна ... теж сутнього характеру не змінить. ... ки один наслідок: вдвигне ще один мур між українцями і поляками, викопає ще один рів між ними. З накиненням чужої нам географічної номенклятури ніколи український нарід не погодиться.

„Рідна Школа" має вживати назви „Зборув", а не „Зборів".

З документів часу.

Starosta zborowski. Zborów, dnia 8/9 19..
Nr. B. 42. Za dowodem doręczenia

Do Zarządu Ridnej Szkoły im. Mazepy w Pomorzanach.

Stwierdziłem, że Zarząd Stowarzyszenia ... wa pieczęci, na której jest umieszczona nazwa miejscowości w innem brzmieniu aniżeli ... nem przez przepisy ustawy językowej oraz, ... posługuje się używaniem takiej nazwy ... mach kierowanych do władz administracyjnych i samorządowych. W związku z powyższem wzywam Zarząd, by na podstawie art. 16 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 80 ...) „prawo o stowarzyszeniach", zmienił ...

Д-р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ. 10

Українські політики.

Сильвети наших давніх послів і політичних діячів.

Д-Р СИЛЬВЕСТЕР СЕМБРАТОВИЧ.

Дня 20. лютого 1885. р. заіменували єпископа д-ра Сильвестра Сембратовича галицьким митрополитом. Вже дня 13. березня тогож року зачав виходити єзуїтсько-руський часопис „Мир" у Львові.

Композитором нової політичної музики був граф Альфред Потоцький, що втягнув до неї митрополита Сильвестра Сембратовича.

Заснували прислужну ґазету „Мир" під редакцією о. Олександра Бачинського, ректора духовної семинарії у Львові, та поклали їй мету: побороти „Діло" і витворити нову партію, що малаб виректися національного ідеалу й довести до політичного проводу людей лагідних і приємливих для високого уряду і поляків...

Після похвальних привітів новим владикам: митрополитові д-рові Сильвестрові Сембратовичеві та єпископові д-рові Юліянові Пелешеві дожили галицькі українці таких „переворотів", що при виборах до Державної Ради в травні 1885. р. пішов наступ проти кандидатів Центрального Українського Виборчого Комітету з трьох боків: від поляків, уряду і митрополичих кандидатів з групи „Мира". З цих „переворотів" вийшов такий скандальний вислід виборів послів до Державної Ради, що з кандидатів українського виборчого комітету вибрано послом одинокого судового радника Василя Ковальського; з митрополичих кандидатів вибрано трьох: Ксенофонта Охримовича, о. Корнила Мандичевського й о. Михайла Сінґалевича; крім того вийшов самостійний кандидат о. Іван Озаркевич.

„Мир" не здійснив у нічому сподівань своїх протекторів і в недовгому часі перестав виходити, так, що з тої експериментальної політики залишився тільки сором тим людцям, що далися втягнути до такого поганого діла. Зокрема після того експерименту повстало голосне недовіря в нашому громадянстві до особи митрополита Сильвестра Сембратовича, що показав свій слабий характер у політиці. Тому від того часу він перестав грати провідну ролю в політиці українського народу. Не помогло йому вже потім навіть піднесення його на кардинальську достойність...

ЮЛІЯН РОМАЧНУК.

Для розбудження політичного життя в широких народніх масах зачав ґімназійний учитель Юліян Романчук видавати від 1. жовтня 1879 р. політичний, популярний тижневик для народу „Батьківщина", в якій кинув гасло до громадянства: праці для українського народу та згоди і єдности всіх українців. „Батьківщина" була редагована дбайливо та порушувала справи живі, що цікавили наш нарід. Тому здобула собі велике поширення серед селян.

На рік 1883. припали нові вибори до Галицького Сойму і вже в цих виборах вийшов Романчук соймовим послом у калуському повіті завдяки тому, що там зорганізували передвиборчу акцію наші діяльні громадяни: о. Іґнатій Рожанський з Хотиня, Ярослав Коритовський, купець у Калуші та Мелітон Теницький і Петро Боднарчук, міщани в Калуші.

В цьому періоді Галицького Сойму поставив посол Романчук у 1884. р. свій шкільний внесок у справі викладової мови в школах народніх і середніх. З цього вийшла соймова постанова з 24. січня 1887. р., щоб уряд увів паралельні кляси з викладовою українською мовою в ґімназії у Перемишлі.

Політику наших послів у тому періоді Галицького Сойму називали у нас „професорською", бо представником її був професор Юліян Романчук і майже всі його перші домагання відносилися до рідної школи, в імя основи: Хто має школу, той має нарід!

Провідні українські політичні діячі відчули потребу завершити нашу політичну організацію оснуванням політичного товариства. Юліян Романчук підготовив цю справу та був головним ініціятором політичного Товариства „Народня Рада" у Львові, що видало в дні 24. ... 1885. р. першу відозву до українців Галицької Землі. Основники „Народньої Ради", що перебували у Львові, уконституувались як виділ та під проводом д-ра Олександра Огоновського і Юліяна Романчука розпочали організаційно-політичну діяльність. Щойно в третьому році своєї діяльности скликали вони на день 2. лютого 188. перші Загальні Збори Товариства, на яких проголошено першу програму політичного становища українців. У цій програмі сказано між іншим, що галицькі українці не можуть зрікатися ... патріотів Головної Руської Ради з 1848. р. і ... сять наставати на поділ Галичини на дві частини: українську і польську, щоб осягнути ... ні права.

Від 1888. року зачало „Діло" виходити ... дня. Це був важний поступ, що галицькі українці поставили власними силами свій щоденник. До того осягу причинився немало Юліян Романчук.

У 1889. р. відбулись вибори до Галицького Сойму, при чому виборча акція велась під гаслом міжпартійної солідарности. До Сойму вийшли нові громадяни, як два посли селяни: Олекса Барабаш і Йосиф Гурик, та з молодшої інтелігенції д-р Михайло Король, д-р Теофіль Окуневський, д-р Дамян Савчак і Кость Телишевський. Посол Юліян Романчук став головою Соймового Клубу та усновував свої дальші внесків: про ... вання ґімназій з українською викладовою мовою, про вчительську семинарію з українською викладовою мовою, про переведення управління в учительських семинаріях, як також внесок, щоб ... місійні референти в Соймі могли промовляти по українськи.

(Далі буде).

pieczęć, jak również by w korespondencji z władzami oraz na afiszach używał nazwy miejscowości w urzędowym jej brzmieniu.

Używanie miejscowości w brzmieniu niewłaściwem sprzeczne jest z postanowieniami Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24. X. 1934 r. o ustaleniu nazw miejscowości i o numeracji nieruchomości (Dz. Ust. Rzeczp. P. Nr. 94 poz. 850 ex 1934) nakazującego w art. 7 bezwzględne używanie w stosunkach publicznych nazw miejscowości w brzmieniu urzędowem pod groźbą sankcji karnych z art. 10 wymierzonych w trybie karno-administracyjnym.

Ustawa językowa z dnia 31 lipca 1924 (Dz. Ust. Rzp. P. Nr. 79 poz. 734 ex 1924) i rozporządzenie wykonawcze z dnia 24/IX. 1924 (Dz. U. Rzp. P. Nr. 85 poz. 820 ex 1924) wraz ze zmianami Rozp. Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1925 (Dz. Ust. Rzp. P. Nr. 8 poz. 59 ex 1925) przyznając osobom fizycznym i prawnym narodowości ruskiej (rusinskiej) prawo posługiwania się w stosunkach z władzami językiem macierzystym — nie rozciąga w żadnym wypadku tego uprawnienia na zmiany urzędowych nazw miejscowości pod względem fonetycznego ich brzmienia.

W razie niezastosowania się do powyższego mego zarządzenia pociągnę Zarząd Stowarzyszenia do odpowiedzialności karno-administracyjnej z art. 10 Rozporządzenia Prezydenta Rzp. P. z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94/34). — O sporządzeniu nowej pieczęci należy mi donieść w terminie do dni 14 po otrzymaniu niniejszego pisma.

Підпис.

НИНІШНЯ РУМУНІЯ.

Спостереження і вражіння з репортажної подорожі.

Друкуємо оце першу статтю із циклю репортажних статтей нашого спеціяльного кореспондента, що їздив по балканських краях.

Редакція.

Подорож по Румунії не належить сьогодні до річей легких і приємних, зокрема для українського журналіста з закордону, який хотів би бачити не лише Букарешт, порт у Констанці та пляжі в Ефорії, Мамаї, чи в Кармен Сільва, але також багато дечого іншого, неписаного звичайно у туристичних проспектах. Потвердити це моглиб мені зрештою начальники сіґуранци (охоронного відділу поліції) в Акермані й Тігині, а навіть сам п. Рауль Анастазію, віцедиректор преси при міністерстві закордонних справ у Букарешті, з яким мав я трохи примусову приємність зустрінутися ближче підчас моєї подорожі по Румунії.

Але це до речі не належить. Основним є факт, що велику частину теперішньої Румунії я таки обїхав, побував на Буковині та в Бесарабії, бачив Реґат і Чорне Море у кількох місцях румунського побережжа, переїздив чотири рази Дунай і накінець робив порівнання між Румунією та Болгарією. Досить — як на шість тижнів мандрівки, що замісць відпочинку і насолоди вражінь, була морокою, втомою і накопиченням такої маси фраґментаричних спостережень, що нині зібрати все те в одну образову цілість — завдання нелегке.

А проте попробую....

ЦЕМЕНТУЮТЬ РУМУНСЬКУ НАЦІЮ.

Отже як у всіх того роду репортажних інтродукціях лишає в першу чергу подати кілька орієнтаційних цифер: Румунія, а властиво Велика Румунія (Romania Mare) — це кругло 295.000 кв. км. землі, багатої, плодючої, з 19 міліонами населення. Перед війною ці цифри виглядали куди скромніше: 139.000 кв. км., несповна 8 міліонів мешканців. Отже, як бачимо, територіяльно і населенням зросла післявоєнна Румунія більше, як удвоє: Значить: треба мати щастя! І то „румунське щастя"! Думаючи над оцими „фокусами" історії, приходиться поневолі вірити, що революція в Росії вибухнула хіба тільки на те, щоби Румунія могла взяти собі голими руками Бесарабію, а комуністична пропасниця охопила була Мадярщину в 1919 р. хіба лише тому, щоби без великих зусиль дістати собі Семигород. І так дальше...

Нині Румунія це справді територіяльно чимала держава з великою вірою у дальше щастя у майбутньому, з великими балкано-европейськими аспіраціями, з культурною орієнтацією вже не на Царгород, але на Париж і політично — від двох тижнів — радше на Берлін, ніж на Париж.

Політично-громадська активність в Румунії тепер сильна. Загально вдаряє сильний інтелектуальний гін до етнічного і культурного цементування того всього, що Бог дав і руки брали; традиція „великої румунської нації" твориться в неймовірно скорім темпі, як розбудова Букарешту. Помагає у тому ділі і адміністрація і воєнний стан і школа і література. При цій нагоді цікаво ствердити, що вся сучасна румунська історіографія працює над науковим підкреслюванням величі Румунії, як народу і держави. Отже румунська культура — це у простій лінії продовження культури старинних римлян, а самі румуни — це потомки дакоримлян, себто зроманізованих даків і римських кольоністів на просторі колишньої Дакії. Румунське військо все було непереможне, а дипльоматія незрівняна. За часів турецької всесили в Европі, коли навіть Мадярщина була 173 роки турецькою провінцією — румунські князівства зберегли свою автономію, хоч для цього треба було: „сильної варти на Дунаю та неодного кріпкого слова, підтриманого узброєним пястуком, щоби султанові все тримати у свіжій памяті договорів, що їх заключив він з румунськими князями[1])." А турків під Віднем у 1683 р. хто зна чи перемогли би німці з Собеським, якщоб не допомога румунського князя Сербана Кантацуцена. Врешті слід знати, що не Росія визволила Румунію зпід турецького ярма, але зробила це румунська дипльоматія. Роля Росії обмежилася тоді лише до цього, що заграбала в 1812 р. Румунії Бесарабію. А проте, коли прийшла на Росію тяжка потреба у війні з турками в 1877 р., Румунія не відмовила їй своєї помочі й румунська армія під проводом князя Карла, розбила турків під Плевною, допомагаючи москалям до перемоги. Вслід за цим, мир у Сан Стефано був одночасно великим тріюмфом румунського мілітарного ґенія.

Ось так твориться традиція, що захоплює румунську молодь та дає пропаґанді поважні ґарантії успіху. Те саме діється в ділянці матеріяльної культури, але тут не все можна добути бажаного ефекту. Головно на критичних чужинців. В такому напр. Букарешті, що перед 50 роками був ще великим селом, а нині є наскрізь новітнім містом, робиться насилу традицію століть. Наздігнаний, старенький ренесанс і барок позаключували тут підозрілі знайомства з византійськими банями церков і мечетами, поліхромія переплітається дивовижньо з вінками мавританської рослинної орнаментики. На кожному майже кроці видно тут, що прогулька у минуле століть цим разом румунам не вдалася. А коли приходиться оглядати ще й античні, а не все автентичні памятки римської старовини, то тяжко позбутися вражіння, що румуни переживають дійсно спізнений сентименталізм і псевдоклясицизм. А букарештенські памятники! Справжня орґія памятників панує у цьому місті; їх здається тут більше, як у Відні. І то всі майже суто політичного характеру, з незвичайно боєвим змістом, переловнені вояками в позі римських леґіонерів, які йдуть у наступ у повному однострою, озброєні до зубів. Зайво казати, що все це набирає зрештою значіння символу в порівнанні з дійсністю, бо самі румунські військові специ признають, що теперішній стан румунської армії далеко не задовільний.

Взагалі здається — Румунія не готовиться поважно до війни. Не чуєте в Румунії того мілітаристичного темпа, як напр. у Німеччині, Польщі, Совітах, чи навіть у Чехословаччині. В тій одній ділянці, Румунія хоч ультрапатріотично настроєна, почуває себе — без настрою. А коли заговорити на ці теми, то можна почути від румунів звичайно такий — дійсно розумний — контраргумент: „Пощо нам переганятися у зброєннях, коли і так наших ворогів не доженемо. А це коштує великанські гроші".

„А коли на вас нападуть?.."

На такий запит, румун усміхається: „Тоді поможуть нам наші союзники. В інтересі Европи Румунія має теперішні границі".

„А хто на ділі ваші союзники?"

„Це показує все конюнктура"...

Правда. Все у світі залежить від конюнктури. І від щастя. Досі румуни мали і одне і друге.

[1]) Nicolas Petrescu-Comnen: „Das internationale Statut Rumäniens u. seine geschichtlichen Voraussetzungen". Стор. 6-та.

НА ПОЛІТИЧНІЙ КАРУЗЕЛІ.

Після останньої кризи кабінету в Румунії, що покінчилася досить безцеремонним викиненням совітофіла Тітулеску з фотеля міністра закордонних справ, політичні настрої в державі знову загострилися. Можливість зміни уряду і перехід влади від лібералів у руки іншої партії, стала знову актуальною проблемою, хоч все залежить від короля і чинників, що стоять поза ним.

Нині істнують в Румунії три партії, що мають дійсне значіння у політичному житті краю. Перша — це ліберальна партія (на ділі консервативна), зі старою традицією правління, з випробованою програмою, з виробленим політичним апаратом. Довгий час була вона підпорою майже диктаторського правління родини Братіяну. Конфлікт з королем відсунув її на якийсь час від влади, але згодом, після сецесії Жоржа Братіяну та його однодумців, вона знову вернулась до ласки на королівському дворі. Нинішній уряд Татареску — це уряд лібералів, на яких чолі стоїть задивлений у короля як в образ — Діну Братіяну.

Другою партією — це націонал-цараністи (хлібороби), що повстали зі злуки селянської партії Реґату (старої Румунії) з народньою партією Маню з Трансильванії. Програма цієї партії може найбільше ліберальна, з відхилом на ліво, але саме тому має найменше виглядів на владу. Головно тепер, коли політичний курс в Румунії виразно праве і коли опозиція внутрі партії з Вайдою Воєводом на чолі остаточно відкололася і під новою назвою „Румунського Фронту" наглядно ґравітує до табору Кузи—Ґоґи.

Врешті третя партія: націонал-християнська, що повстала перед двома роками з обєднання крайньо націоналістичних і антисемітських груп проф. Кузи і письменника та б. міністра внутр. справ в уряді Авареску, Октавіяна Ґоґи. Саме ця партія у нинішній конюнктурі, після стихійного розросту на ґрунті антисемітських і націоналістичних настроїв у масах, має, здається, найбільше виглядів на владу. Назвалася вона: „Опозицією Його Королівського Величества" та йде під гаслом „Для Христа, для Короля, для Народу!"

Як мене інформували навіть в колах противників націонал-християнської партії, має вона вигляди на владу тимбільше, що порозуміння її з „Румунським фронтом" Вайди Воєводи видається вже довершеним фактом. Сам Ґоґа їздив недавно до Берліна, де був гостем Гітлера, а після повороту запросив його король на довшу авдієнцію.

Не диво, що після всіх тих випадків у Румунії кипить. Димісія Тітулеску, коротко після відвідин Ґоґи у короля, насовує безліч здогадів і коментарів. Жидівська опінія, а в першу чергу жидівська фінансієра, заметушилася. Кажуть, що жиди використовують всі свої впливи за кордоном — в першу чергу у Франції — щоби посередньо, дипльоматичним і фінансовим натиском, спаралїжувати у зародку націоналістично-антисемітську небезпеку. А тимчасом внутрішньо-політична атмосфера в Румунії стає все густіша. На день 26. ц. м. націонал-християнська партія скликує до Букарешту демонстраційний зїзд 200.000 своїх членів, що вірнопіддано пеедефілюють перед палатою короля.

Всі вище наведені факти вказують, що в Румунії почалася дуже цікава політична гра, за кулісами якої стоять не лише внутрішньо-громадські сили тої держави. Як вона скінчиться,

важко передбачити. Тим важче, що в Румунії є спеціяльні умовини, в яких не все рішає льоґіка фактів.

На кінець питання: — Чого на ділі хоче Гоґа? Яка його програма і які пляни на випадок здобуття влади? Яке його відношення до проблеми національних меншин в Румунії, та зокрема до українців, серед яких нац.-християнська партія веде шалену та ще й успішну антисемітську і пропартійну аґітацію?

На всі ті питання постараємось відповісти у черговій статті, де зреферуємо м. ін. інтерв'ю з п. Октавіяном Гоґою, яке підписаний мав з ним в середу 16. ц. м. у Букарешті.

Роман Голіян.

СТРІЛИ У ЖУКОВІ.

КРІВАВІ ПОДІЇ НА ХОЛМЩИНІ.

Комунізм не перебирає у своїх засобах і методах боротьби з ворожими для нього ідеями і людьми. Про це загально відомо. Терор і сила, брутальна фізична сила є підставою комунарської акції висланих і доморослих агентів Комінтерну по наших селах. Але ці своєрідні засоби червоних висланців не є страшні там, де виступає проти них зорганізована, сильна, освідомлена національна лава.

Так є в нас, в Галичині, де хоча й чуємо і то часто про спроби й намагання комунарів ширити анархію серед українського національного елементу, то рівночасно з ним довідуємось про негайне гостре й успішне їх ліквідування здоровими, дуже часто стихійними відрухами відпорної, національно сильної маси.

Гірше є там, де національна свідомість не має змоги розвинутись, де український етнічно елемент, ізольований з одної сторони від впливів галицько-українського середовища, чужий супроти ворожого до нього польського населення, здезорієнтований не своїм духовенством, не вміє знайти виходу з розпучливої ситуації і часто-густо ловиться на спритно наставлену вудку большевицької деструктивної пропаганди.

Так є на Холмщині

Холмщина — це окремий комплекс специфічних проблем, окремий клубок питань українського загального життя.

Великий розмірно шмат землі, замкнений „певною" стіною сокальського кордону від Галичини і Львова, лінією Буга відмежований від Волині, підсвідомо а фанатично замкнений в собі проти експансивних сусідів з заходу — словом: „затишний край", регіон, прикрашений терновим вінком мучеництва і з української (Богом забута Холмщина) і з польської (менченьска зємя хелмска) і навіть з російської сторони (подяремная Холмская Русь).

Ізоляція Холмщини (це відноситься до цілости північних земель) від здорових впливів українського національного середовища не є нормальним явищем. Сокальський кордон і годівля збанкрутованої думки про „русскій холмскій народ" (гляди: акція москвофільського духовенства) витворюють якраз ідеальний ґрунт під акцію червоної Москви, яка шириться по холмських селах, викривляє прості душі, тягне великі жертви.

Випадки в Жукові заскочили може найбільше саму Холмщину. Збройний опір супроти представників влади, стріли з товпи в поліцію і навідворот, 8 трупів і ранених в глухому селі — це подія, що голосним гомоном линє по селах і тривожить їх спокій. По занепаді розпаленого в 1920—30 роках комунізму, по початках стихійного навороту до конструктивної народньої праці — в холмському селі лунають стріли й люди тратять найбільший свій скарб — життя. За що? для чиєї справи?

Відповідь ясна, грізна і трагічна: кров, що полилась свіжо у холмському селі, кров селян і представників влади потекла для чужої справи. Для справи катів України — кремлівських сприщиків, керманичів „світової революції".

Причин тих подій багато. Болючих і пекучих причин. Обговорювання їх, критикування, тривожні голоси з домаганням усунути їх не сходять зі сторінок української і деякої навіть польської преси. Сягають вони на цілий терен українського народу в рамах польської держави, криються в безлічі непотрібних, для обох сторін — української і польської — шкідливих непорозумінь. І в консеквенції — на шахівниці регіональних політик, між двома грачами: польським державним і українським національним інтересом простягається чиясь третя, законспірована рука, що нищить обом сторонам догідні ситуації й фігури, кидає їх проти себе, робить свій інтерес.

Такий є дійсний підклад останніх подій на Холмщині і тільки так його треба розуміти. Правда, є в тому всьому й інші мотиви, що впливають на настрій і українського і польського населення. Є це передовсім податність на деструкційну аґітацію загального економічного пригноблення, погані соціяльні і земельні відносини, великий природний приріст населення [illegible] деструктивна робота польських [illegible] партій, релігійна недоля, останки большевицьких впливів, привезених з евакуації до Росії [illegible]

Але розвязувати цей холмський клубок [illegible] відповідним і доцільним приготуванням [illegible] нема кому, а Москва знає, де пхати свої [illegible]

Жуків є їх ділом.

Хм.

—о—

ҐЮІ ДЕ МОПАСАН.

Справа з латиною.

Справа з латиною, що нею вже від якогось часу морочать нам голову, нагадує мені про один випадок, подію із часів моєї молодости.

Я кінчав науку в одного добродія, що, як то кажуть, книжкою торгує, у великому центральному місті в заведенні Робіно, славному на всю провінцію завдяки латинській науці, яку там викладали.

Десять уже літ заведення Робіно побивало, на всіх конкурсах, міський державний ліцей та всі колеґії в окрузі — і то все, казали люди, завдяки викладачеві, простому викладачеві, панові Пікданові, чи радше дядькові Пікданові.

Був він на вигляд ні старий, ні молодий, сивий зовсім, з тих, що ніяк не можна визначити їх віку, а тільки поглянувши, відгадаєш зразу його життя. У двадцять літ вступив він до якогось заведення, як учитель, аби мати змогу здати вчительський іспит і потім докторуватись. Але так засмоктало його це безщасне життя, що й зістався, як був, учителем на цілий вік. Одначе замилування латиною не покинуло його, не давало супокою, мов хоробливая яка пристрасть. Безперестанку читав латинські твори, поетичні, прозаїчні та історичні, переглядав їх, заглиблювався, коментував уперто, немов маніяк.

Якось надумався примусити всіх учнів своєї кляси, щоб вони відповідали йому тільки по латинськи, наставав доти, аж доки не спромоглися вони розмовляти з ним латинською мовою, мов би своєю рідною.

Дослухувався до них, як диригент слухає на пробі своїх музик, та що хвилини стукав лінійкою по катедрі.

— Добродію Лефрер, добродію Лефрер! Ви зробили синтактичну помилку! Хіба не пам'ятаєте правила?...

— Добродію Плантель! У вас французький зворот, а зовсім не латинський. Треба зрозуміти властивости мови. Ось слухайте...

Отож сталося так, що учні з заведення Робіно захопили наприкінці року всі нагороди за вправи, переклади та промови з латини.

На другий рік власник заведення, хитрий, як малпа, що й сам скидався на малпу чудними своїми ґримасами та вихилясами, — звелів надрукувати на своїх програмах, реклямових обявах і вибити на дверях свого заведення:

„Спеціяльність — латинська мова".

П'ять перших нагород дістали у пяти клясах ліцею.

Дві почесні нагороди на загальному конкурсі всіх ліцеїв та колеґій у Франції.

Десять літ так пишалося із своїх перемог заведення Робіно. Аж батька мого звабив той успіх, і він помістив мене екстерністом до Робіно, якого ми звали Робінетто, або Робінеттіно; дотого мав я окремо вчитися з дядьком Пікданом, за пять франків на годину, з котрих викладачеві припадало два, а завідувачеві три франки. Мав я тоді вісімнацять років, — вивчав „фільософію".

Ця наука моя відбувалася в маленькій кімнатці, що вікнами виходила на вулицю. Дядько Пікдан, так воно трапилось замісць балакати зі мною по латинському, якто він робив у клясі, розповів мені, по французькому, про свою недолю. Без батьків, без приятелів, полюбив він мене, бідолаха, та перелив у моє серце свою печаль.

Ніколи, десять вже, чи пятнацять літ, не говорив він ні з ким сам на сам.

— Я мов дуб той у пустелі — казав. — Sicut quercus in solitudine. (Мов той дуб у пустелі.)

Інші викладачі нехтували ним. Ні з ким у місті не знався, бо не мав вільної хвилини, щоб з ким зав'язати зносини.

— І по ночах навіть не вільний я, мій [illegible] а це мені найбільше допікає. То моя мрія — [illegible] кімнату з меблями, з моїми книжками, з усякими дрібницями, що належали би мені та до них [illegible] хто інший не доторкувся б. І [illegible] свого, крім штанів та сурдута, нічого, [illegible] навіть, ні подушки. Не маю свого куточка, [illegible] би прихилитись, хіба тільки як [illegible] кімнаті. Чи ви це розумієте? Людина [illegible] не маючи права, не маючи ніколи часу побути в самоті, хоч би денебудь, щоб подумати, [illegible] попрацювати, помріяти! Ох, любий [illegible] ключ, ключ від дверей, мати змогу ті двері замкнути, — ото щастя, то єдине, єдине щастя!

— А тут удень наука, дітвора [illegible] поруч спільна спальня та сама дітвора, [illegible] І сплю я на людях, між двома рядами ліжок з [illegible] ми невігласами, мушу на них доглядати. Не [illegible] ніколи побути сам із собою, ніколи! Як вийду [illegible] ти на вулицю, там повно людей, а як, [illegible] від ходу, зайду до каварні, там повно [illegible] грачів на білярді. Це вязниця, [illegible]

Я запитав його:

— Чому ви, пане Пікдане, не взялися до [illegible] шого якогось діла?

— А до якого, голубчику? — [illegible] — до якого? Я ні швець, ні столяр, ні [illegible] ник, ні пекар, ні перукар. Я [illegible] ну і не маю диплёму, що дозволив би [illegible] продавати. Колиб був я докторував, [illegible] зе сто франків те, що продаю за сто [illegible] клав би я напевне гірше, бо досить [illegible] титулу, щоб підтримати свою славу.

Часом він казав:

— Тільки мені й відпочинку в житті, [illegible] години, коли я з вами. Не журіться, [illegible] не втратите нічого. На лекціях [illegible] балакатимете в мене вдвоє більше, [illegible]

(Д. б.)

—о—

ЗА ОКЕАНОМ.

ЗА УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ В КАНАДІ.

В часописі „Українські Вісти“ з Едмонтону, Альберта, Канада, читаємо: За сорок і кілька років нашого буття в Канаді набудували ми масу народніх домів, церков і т. п. Видали на те кольосальні суми грошей. Будували для себе і для дітей своїх. А загляньте сьогодні до тих інституцій і як мало побачите молоді! І спитайте себе, на що ми їх будували, на кого наше майно лишимо? В Канаді маємо виховні інституції, які можна совісно припоручити всім українським родичам. Це школи ведені Сестрами Служебницями у Вінніпегу, Мондері, Йорктоні й Айтуні. Мають вони право прилюдности. Характер їх український. Виховується в них молодь у дусі релігійнім та українськім. Попри предмети в мові англійській учать там релігії, української мови й пісні, історії та літератури. Віддавши свої діти на науку до таких шкіл, українські родичі можуть бути певні, що ніякі зусилля посторонніх чинників не зуміють відірвати тої молоді від нашого народу.

ЗІЗД ЛІГИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

Четвертий річний зїзд Ліги Української Молоді відбувся у Філядельфії в днях 5., 6. і 7. вересня ц. р. Спортові гри Ліги Української Молоді були в понеділок 7. ц. м.

ПЕРШИЙ ВІДЧИТ ПРОФ. БОЧКОВСЬКОГО У ВІННІПЕГУ.

Перший відчит проф. О. Бочковського у Вінніпегу був виголошений у неділю 9. серпня. Проф. Бочковський говорив дуже вимовно й цікаво, так що викликав між слухачами одушевлення. З матеріяльного боку успіх відчиту був, як на вінніпегські обставини, знаменитий, бо зібрано на Український Технічно-Господарський Інститут у Подебрадах ріжними способами двісті долярів. Відчит проф. Бочковського був на тему „Боротьба народів за національне визволення“. У відчиті сказав проф. Бочковський, що його первісним фахом було інженірство одначе доля кинула його ще перед війною до Праги і він зачав там приглядатись боротьбі чеського народу за своє визволення. Положення чехів було до деякої міри подібне до положення українців і тому його цікавило, як чехи радять собі у своїх клопотах. Мав теж нагоду приглянутись боротьбі фінів з російським царатом і зачав поважно студіювати національне питання. Далі оповів, як ведуть боротьбу за своє національне визволення флямандці і катальонці та чого з їх боротьби моглиб українці навчитися. Проф. Бочковський говорив бадьоро і оптимістично і закінчив відчит висловленням не надії, а певности, що український нарід вибере собі і то в скорім часі свою власну державу, як і інші поневолені народи.

Після відчиту був впис членів до Товариства Приятелів Українського Технічно-Господарського Інституту, а також і збірка на Інститут.

—o—

Буревій в Америці.

НЮ ЙОРК, 19. 9. На Атлянтійськім побережжі Америки шаліє буревій. Воздушна труба заняла багато місцевостей. Що сталося з мешканцями — невідомо. Найбільше потерпіли околиці стейту Вірджінії і полуднева Кароліна. Буревій жене в сторону стейту Ню Джерсі. Усі пляжі евакували. Сила буревію доходить до 160 км. на годину. На підставі дотеперішних обчислень згинула вже майже сотка людей. Буревій осягнув уже Ню Йорк, але осередок бурі перейшов поза містом.

Нема теж безпосередніх вісток про повітреплав „Гінденбург“, одначе повідомляють, що перебув він буревій кількасот кільометрів від Нової Фундляндії і відбуває дальшу дорогу спокійно.

З української преси.

„У лапках чи без лапок?“

(Причинок до дискусії на тему нормалізації українсько-польських взаємин)

Під таким наголовком і підназоловком находимо у „Меті“ з 20. ц. м. знаменну статтю, яку передруковуємо з невеличким скороченням, стримуючись покищо від власних коментарів:

Коли недавно один з польських достойників поспитав визначного українця, яка його думка про нормалізацію українсько-польських взаємин, цей відповів „Ще далі в лапках“. І справді, сьогодні, після майже півторарічного вже тривання теоретичних дискусій і практичного досвіду з цієї ділянки, в роковини виборів до сойму і сенату, які відбулися 8. і 15. вересня м. р. саме під знаком першої поважної спроби нормалізації українсько-польських взаємин, врешті після цілого ряду прилюдних актів з українського боку і політичних, назвім це, концесій від польського уряду — не вважаючи на найкращу волю, не можна того слова не брати в лапки. „Нормалізація“ гай годі...

Ми далекі від іронізування... І хоч ми зараховуємо себе теж до „габору з лапками“, то проте уважаємо, що дискусія в цій площині безнадійна. Українцям дуже легко доказувати (і доказати!), що те, що діється на наших землях, це справді „нормалізація“... І навпаки, поляки доказуватимуть (і в свому розумінні теж докажуть!), що від року на наші землі сиплються самі благодати. Вони скаржитимуться з цього приводу на нашу невдячність, політичну незрообленість і т. д. Отож суть справи, на нашу думку, в альтернативі: чи можна взагалі створити стан, в якому розбіжність поміж польським і українським підходом до цієї справи меншалаб, чи сама вже можливість такого стану, отже сама суть нормалізації, є далі безнадійна? Думаємо, що цю альтернативу теоретично в площині політичної доктрини можна лише поставити, але її вирішити годі. Бо рівно добре можна — теоретично — станути на становищі, що суть українсько-польських взаємин на наших землях, це постійний компроміс поміж українськими національними аспіраціями і завданнями польської держави на цих землях, як вона їх сьогодні розуміє, а цей компроміс можна знайти. І також можна заздалегідь доктринально рішити, що цих обох рацій на наших землях не можна ніколи погодити, що одна все виключає другу. І саме цікаво піддати аналізі: що рік нормалізаційних спроб докинув до вирішення тієї альтернативи не з царини теорії, лише з царини практичних досвідів, сказатиб з політичної емпірії?

Ось так модифікуючи в дечому площину дискусії, хочемо в ній забрати голос.

У безпосередній зустрічі з українськими масами можна найти підтвердження двох цікавих явищ, які безперечно мають глибокий сенс і для української політики.

1) Наша маса вірить інстинктом в істнування обективного права. Всі теорії, які новітній націоналізм голосить, та які зводяться до угрунтування т. зв. релятивного права, попросту розхитують в українській масі всяку мораль; 2) українська маса в цілому стоїть осторонь партійної суматохи української політичної верхівки. Ця маса є величезним, німим резервуаром, який здобути може, себто з якого черпати може кожний, кому маса повірить. А маса українська повірить лише тим українським організаціям, чи одиницям, які серед неї працюють. Вірить перш усього вложеній праці, а лише дуже мало голошеній доктрині.

З цих двох комуналів хочемо зробити засадниче ствердження, що про успіх чи невдачу т. зв. нормалізаційної політики серед українських широких мас ще далеко передчасно говорити. Та це знову з двох причин: поперше тому, що польська держава не зробила нічого, або зробила незвичайно мало, щоби цей здоровий станцей, назвім це, моральний потенціял української маси у виді довіря до правовости для себе використати. На всіх просторах українських чи національно-мішаних земель прикладається до української сірої людини систему релятивного права. Прикладає його, можемо погодитися, навіть не апарат адміністраційної верхівки, навіть не означена державна система правління, лише ці тисячі сірих носіїв влади, чи польської національної рації, оці стшельци, коморники, війти, солтиси, постерункові і т. д., всі ті маленькі людці, які по свому розуміють і по свому використовують владу, що найшлася припадково в їх руках. Розуміють її саме так, що вона є їх своєрідною нагодою, привілеєм, каприсом, тупою насолодою, навіть сикатурою, та саме лиш тому, що її, цю владу, виконується супроти українського населення. Тут повстають, творяться міліони дрібних справ, за які відповідає держава, а яких вона своїми органами може навіть і догаянути, але викорінити не може. В отих носіях

В очікуванні міліона.

Вже тільки кілька днів ділить нас від найбільш емоціональної хвилини для кожного льотерійного грача, коли то рішатиметься доля головної виграни четвертої кляси — міліона золотих. У міжчасі кожний день несе нам вістки про вихід з колеса більших або середніх виграних, які значно підсилюють представників найріжніших громадянських кол у богатьох місцевостях краю.

І так між власниками ч. 163529, на яке впала одна із головних виграних находимо пп. Оріховську, приватну урядничку з Варшави, М. Шинвальда з Лодзі (Півнична ...) працівника фабрики чоколяди, І. В., купця і Степана С., ремісника. Другими сто тисячами поділилися два робітники і дві уряднички, всі замешкалі у Бельську на Біляльськім Шлеську, бо саме вони мали ч. 194977.

Як відомо, у четвертій клясі трицятьшестої Державної Льотерії введено нові чотири виграни по сімдесятьпять тисяч золотих кожна. Перша з них упала на ч. 128333, якого власниками є мешканці Лодзі. Досить значну підмогу дістали також мешканці Рикі в пов. Гарволінськім; поділять вони між себе пядесять тисяч, які впали на ч. 133927. Це містечко недавно знищила пожежа; виграна готівка дуже йому придасться.

У колесі лишилося ще — крім міліона — багато більших виграних; виглядки ще є дуже великі. Зновуж у жовтні відбудеться тягнення першої кляси трицятьсемої Льотерії; так знову буде можливість і тоді спробувати щастя.

—

польщини, влади, економічної і культурної польської експанзії на наших землях вихвирається. вріс уже з вихованням, скріпився середовищем і его-їстичними навиками, волевий стан, саме побудований на релятивному праві: „це мені вільно чи минеться, бо я поляк, я представник державної влади“. Безліч прикладів з життя можна тим звироднілим станом пояснити. Лиш тому постерунковий забирає при ревізії в українських хлопців Польсько-Український Бюлетин та ще й число зі знимками Пілсудського і Петлюри (подаємо лише факти, які справді сталися), або лиш тому секретар волости виривае шуфляду і забирає наложену „кару“, або лиш тому стшельци роблять авантури на весіллях, чи знову якийсь тип іде з псом профанувати українське національне свято. Оці тисячні дрібні, але докучливі факти є дріжджами „нормалізації“, але тієї в лапках. Український селянин, який читає ріжні газети, але ними не надто переймається, має нагоду сконфронтувати написане з дійсністю. І він питає свого українського представника, який йому пояснює потребу нормалізації з глибоких українських політичних рацій: чомуж на нас накладають кару 1 зол. 50 сот. за залеглий податок у висоті десяти сотиків? Чому дідичеві чекають 50 тисяч золотих, а мені забирають останню корову за залеглість 10 золотих? Чому нам не дозволяють відкрити діточого садка, хоч стараємося про це вже від трьох років? Чому нам робив труднощі дорожник після дозволу зі староства у влаштуванні здвигу на площі лиш тому, що ми собі площу вправ відгородили галузками у віддалі 50 цм., а не, як того вимагає якийсь за-

кон для постійних плотів, — у віддалі 70 цм. від рова? Чому мені не дозволяють пошити стодоли, чому з мене глузують і доражнюють, щоб я не займався читальнею, лише пильнував коня — на мою скаргу, що мені злодії вкрали коня, — замісць шукати тих злодіїв? І тих „чому“ є безліч. Всі вони доторкають царини володіння державної системи, поза політикою тієї системи, отже поза політикою самоуправною, шкільною, земельною і т. д. Себто всі вони доторкують справ, де державна система стикається з широкими масами населення через своїх виконавців, але де спосіб виконування дрібних функцій в імени держави залежить виключно від доброї волі, совісти, гумору, психічного підходу, виховання, розуміння державного та польського патріотизму, апетиту і т. д. безлічі малих людей і де цей спосіб виконування є майже безконтрольний.

Хай нам буде вільно зарахувати цю позицію до тих позицій нормалізаційного білянсу, які в дальшому своєму розвитку не є політично безнадійні і постійні, лише можуть змінюватися на користь нормалізації, — без лапок. Очевидно при передумові, що вищі органи державної влади захотять перевиховати, здисциплінувати, покращати свої безконечні „мацки“, якими ця влада доходить безпосередно до населення.

І ще при одній передумові. Ось тут другий наш висновок: що українські політичні чинники головну свою увагу звернуть на працю серед українських мас. Але не на працю проповідницьку, політично-теоретичну, лише на організацію оборони українських мас від безлічі довільностей, шикан, злої волі, неправильного виконування всіх цих дрібних функцій виконних органів, про які була вгорі мова. Український селянин стоїть тут безрадний. Нема ні одної політичної організації, яка розпоряджала би апаратом, назвім це, правної оборони, що в достаточній мірі і з відповідною справністю подала би йому допомічну руку. Він її простягає і приймає з вдячністю кожний прояв опіки українського політика. Він менше дожидає „концесій“, які сьогодні увязнили працю української політичної верхівки, бо ними, „концесіями“, ця верхівка хоче оправдати свій нормалізаційний „курс“ політики — зате більше хоче допомоги у справах, які його печуть безпосередньо. Чи ця царина нормалізації розроблена українським політичним світом як слід? Це питання торкається однаково політиків, які є за нормалізацією, як і тих, що противляться їй. Бо політичним обовязком противників нормалізації є навчити українського малого чоловіка, як має обороновати себе без„ нормалізації. Думаємо, що вистане це питання поставити, щоби відповісти, що й ця позиція української практики ще невиповнена...

Вишивана сорочка для Сталіна.

Театральне видовище на київському залізничом у двірці у вересні 1936 та анальогічне видовище у Полтаві в р. 1909.

У пацифістичному СССР на денному порядку військові маневри. По великих маневрах в Білорусі та на Кавказі, малих у ленінградській і далекосхідній областях, відбулися також „малі“ маневри й на Україні.

Що ці „малі“ маневри мали велике значіння, свідчить те, що на них прибув „сам“ маршал Ворошилов у супроводі „козачого“ маршала Будьонного.

Організовано спершу звичайну урочисту зустріч двох достойників підчас маневрів, але зустріч маршалів у Києві 15/IX. по закінченні маневрів набрала вже „екзотичного“ місцевого „українського“ характеру. Після привітань від „українців“ Косіора (поляк) і Постишева (москаль) виступили делегації від колгоспників в українських історично-козацьких одягах. Ворошилову принесли в дарунку витканий руками українських робітниць гобеліновий килим на тему „маршал Ворошилов витає козачі полки“. Дали йому також вигаптовану сорочку і другу таку саму сорочку дали йому з проханням передати „улюбленому вождові народів“ (себто Сталінові), а для доньки „вождя“, Светлани, передано цілий український одяг. Очевидно, що червоних військових достойників витали також хлібом, сілю, на тарілці, обгорненій кролевецькими і миргородськими рушниками.

Ворошилов виступив з трохи трафаретною промовою, що він по відбутих маневрах ще раз переконався у силі й непереможности червоної армії, що колиб якийсь ворог осмілився напасти на квітучий СССР, то червона армія не тільки нанеслаб величезну поразку тому ворогові, але й кинувши його з теренів СССР, а перенеслаб ся на його терени, де знищилаб його цілком.

Таке діялося на Україні у вересні року 1936 — а послушна память пригадує старі часи, рік 1909, Полтаву і приїзд туди на святкування 200-их роковин полтавського бою Миколи II. Тоді були такі самі „добровільні“ привітальні „делегації“ від українського селянства в національних одягах, і уквітчаний хліб-сіль на тарелі, вкритім кролевецькими рушниками і вигаптовану українську сорочку для сина „батюшки-царя“...

„Чим більше ніби міняється назовні, тим більше залишається те саме“ — говорить французька пословиця.

Безнадійне положення червоних.

СЕВІЛЛЯ, 19. 9. ПАТ. Національна радіостанція повідомляє, що національні війська осягнули знову дальші успіхи в Астурії і Гвіпускоа. Підчас боїв під Талявера де ля Рейна перейшли на сторону національних військ сотник, поручник, двох десятників і багато жовнірів. Національні летуни знову бомбардували вчора Мадрид, Валенсію і фабрику зброї у Трувії. З Мадриду повідомляють, що єдиним джерелом, що доставляє червоним зброю є Толедо, де є фабрика муніції. Кажуть, що Лярго Кавалеро зажадав, щоб прислали зброю з Барсельони.

СЕН ЖАН ЛЮС, 19. 9. ПАТ. Кореспондент Аваса повідомляє, що національні війська здобули Оріо, першу позицію по дорозі до Більбао. Червоні відступили в порядку. Національні війська наступають у напрямі Зараве. Усю увагу звернули тепер на Більбао.

ОПТИМІСТИЧНА ДУДКА.

БІЛЬБАО, 19. 9. ПАТ. Під цю пору є в Більбао приблизно 40.000 осіб, які приїхали з Іруну і Сан Себастіян. Примістили їх у приватних мешканнях і гостинницях. За їхне удержання платить цивільний губернаторський уряд бонами. Губернатором є Єчересія, до якого баскійські націоналісти мають довіря. Його помічником є націоналістичний посол Делятер. Під цю пору є в Більбао 45.000 узброєних осіб, готових до завзятої оборони міста. Зброї і муніції є до схочу. Достава від моря є доволі важка, бо перешкоджують у цьому національні кораблі. Червоні війська займають вигідні позиції. Терпедові і підводні човни бережуть берегу.

ФЛЬОТА ПЕРЕЙШЛА НА СТОРОНУ НАЦІОНАЛЬНИХ ВІЙСЬК.

РАВАТ, 19. 9. ПАТ. Радіостація в Тетуані принесла вістку, що воєнні кораблі „Хаіме 1“ і 4 інші в Малязі виїхали в напрямі Орану, щоби, як здогадуються, піддатися національному урядові. З Ґібральтару потверджують цю вістку. І Мадриді йдуть арештування між анархістами з приводу відкриття змови на життя президента Азани.

НЕМА ХЛІБА.

ЕНДАЙ, 19. 9. ПАТ. Втікачі з Сантандера повідають, що в місті нема зовсім хліба. В пристані стоять два кораблі з заручниками, між ними є багато жінок.

СОВІТИ В ЕСПАНІЇ.

МАДРИД, 19. 9. ПАТ. Комуністична „Національна Конфедерація Праці“ запропонувала соціялістичному „Робітничому Союзові“ пове порозуміння і спільне створення „національної ради оборони“. В склад цієї ради увійшлиб всі ліві угрупування. По всіх більших містах малиб створити льокальні „ради оборони“, які заступилиб дотеперішню міську самоуправу (муніципалітети). Центральний уряд був би зреформований. Є також проект створення „національної міліції“. Служба в ній булаб загально обовязкова. Ця міліція підлягалаб контролі робітничих рад. Малиб створити одноціле командування та „комісаріят військових справ“, підчинений „національній раді оборони“. Є теж проект націоналізації банків, церковних ..., більших земельних посілостей, ... слу, торговлі й транспорту і проект ... контролі над приватною торговлею і промислом.

В АЛЬКАЗАРІ ЩЕ ЙДЕ БІЙ.

ПАРИЖ, 19. 9. ПАТ. Хоч Альказар у звалищах, бої не вгавають. Останні оборонці, які не мають ні води, ні харчів, не піддаються. Червоні обчисляють, що в Альказарі живе приблизно 1.000 осіб. Червоні заповідають новий наступ. Вандальській роботі червоних приглядалися з безпечного місця міністер хліборобства комуніст Уріве і соціялістичний посол Кахо.

„Мала Господарська Нарада“.

Польський уряд перед „трестом мозків“.

У двох днях, в саме 15. і 16. ц. м., відбулась у Варшаві інформаційна господарська конференція. Скликав її мін. Квятковський, щоби представити господарську і фінансову діяльність уряду та вислухати думок найвизначніших польських практиків і теоретиків господарського життя. Учасників конференції (одна з газет назвала їх **„трестом мозків“**, якими розпоряджає Польща в ділянці фахового знання господарських проблем) в кількости около 40 запрошено поіменно. Цим разом у списі учасників не найшовся **ніодин представник українського господарського світу.** Крім запрошених гостей взяли в конференції участь теж міністри і віцеміністри господарських ресортів, директори державних банків і високі урядовці господарських міністерств.

Конференцію розпочав віцепремієр Е. Квятковський промовою, в якій подав напрямні господарської діяльности уряду і дотеперішні її овочі та візвав до солідарности зусиль. „Наша ситуація — заявив Е. К. — ще досить некорисна, та проте наявні є прояви поправи і то поправи доволі всесторонньої“. І дальше (обмежуємось тут до передачі найхарактеристичніших думок): Конюнктура розвивається тепер скоками, а не спровола. Польща стоїть тепер перед можливістю виразного і сильного скоку вгору, але до того треба, щоби всі були мудрі, внутрішньо сильні, зрівноважені й енергійні у діяльности. Хліборобство, промисл, консумція — все те має сьогодні корисні перспективи і кращі умовини розвитку, ніж раніше. Сьогоднішній і завтрішній день творчої і суспільно-вартісної праці громадян є забезпечений від усяких незрілих і непередуманих вискоків.

Мін. Квятковський запевнив у дальшому, подібно як мін. Роман при відкритті Східних Торгів у Львові, що уряд протиставиться розростові етатизму там, де приватна підприємчивість гідно сповняє свою ролю. Уряд хоче зміцнити економічно найширші маси населення Польщі, але чудес теж не доконає, коли доведеться йому працювати в пасивному і слабому середовищі. Виїмкова теперішня ситуація Польщі, що дозволяє на значну господарську поправу, вимагає **солідарности і віри в себе.** До цього візвав віцепремієр присутніх і через них всіх громадян Польщі.

Перший реферат виголосив віцемін. Гродинський, зясовуючи в ньому **буджетову ситуацію.** Як показує пятимісячний період (квітень-серпень) — ця ситуація назагал корисна. Передбаченої в прелімінарі буджету рівноваги не загрожує дрібний дефіцит 1.185 тис. зол. за згадних 5 місяців. Уряд перестерігає стисло скарбового [illegible]кову і не допускає до позабуджетових видатків. Боротьба з дефіцитом щоправда ще не покінчена, але її хід є корисний, а воля уряду вийти переможцем у цій боротьбі є непохитна.

Д-р Любовицький в рефераті про **податкові справи** зазначив, що польський уряд признає конечність податкової реформи, але її реалізація велетна і вимагає часу. Покищо робить він що може. І так: дбає за реальність вимірів (ворогом є „бухгальтерія в нотесі“ багатьох платників), уступає залеглости (полекші будуть тільки індивідуальні, а сплата буде можлива всіми державними паперами), впроваджує порозуміння платників зі скарб. урядами („ричалт“ оборотового податку), реорганізує систему (скасування додатків чи пак їх комасація). Референт підкреслив брак почуття податкового обовязку серед широких мас і заповів комасацію грунтового податку і самоуправних даний, податковий обовязок публичних інституцій, які ведуть немонополістичну господарську діяльність, врешті заповів фіскальні полекші для інвестицій в промислі і в хліборобстві.

Як дальші референти виступили: дир. Чеслав [illegible] — **ситуація у промислі,** дир. Чеслав Бобровський — **ситуація у хліборобстві,** дир. А. [illegible]ковський — **грошевий ринок,** дир. Віктор [illegible] — **інвестиційна політика.**

Ввесь другий день конференції зайняла дискусія, в якій — як запевнює польська преса — висказано масу цінних думок. Зреферуємо тут цю дискусію зовсім коротко.

Голова Союзу Хліб. Палат і Організацій п. **К. Моравський** перестерігав перед занадто великим оптимізмом міста дотично господарської поправи на селі. Зріст готівкового доходу селянства є ок. 3 проц., а „дір“, які треба залатати, багато. Промовець згадав дальше про ножиці цін і про утревалення експортових позицій хліборобства.

Дир. „Левіятану“ п. **А. Вержбицький** ствердив, що госп. політика уряду не є ефектовна, зате є політикою „здорового розуму“. Промисл і торговля мусять зростати, щоби Польща мала поємний ринок для сільс.-госп. продуктів. Підкреслюючи величезну вагу гірничо-гутничого промислу, звернув на нього увагу уряду.

Після проф. **Кржижановського,** який говорив на тему „ведле ставу гробля“, довшу промову виголосив през. Союзу Міст п. **С. Старжинський.** Він заявив, що поляки, особливо з Конгресівки, не вміють тішитись. А втіха будить ентузіязм, потрібний для дальших досягнень. Тому треба тішитись дотеперішньою поправою. Промовець спротивився думкам Вержбицького про конечність високих пром. цін, бо цьому суперечать інтереси хліборобства й експорту. Урбанізація населення зменшить надмір рук на селі, особливож шляхом підтримки ремесла. Процес урбанізації замісць більшати меншає (автор подає цифри 12 найбільших міст з виїмком Варшави). Для процесу урбанізації потрібна здорова самоуправа, упорядковання комунальних фінансів.

Ректор **В. Станевич** взивав, щоби не змарнувати конюнктуральної поправи і для того дбайливо ставитись до проблеми „ножиць цін“. През. Пром.-Торг. Палат п. **Ч. Клярнер** висказав думку, що нинішню ситуацію треба завдячити переведеній дефляції. Мін. хліб. п. **Й. Понятовський** виступив проти пересадної опіки промислу. Спір між промислом і хліборобством вимагає почуття свідомости взаїмних жертв. Вержбицькому і Цішевському, який вимагав втримання вуглевого картелю, відповів віцемін. **Лехніцький.** Він рішуче відбив докори, немовби уряд був винен за занепад гірничо-гутничого промислу. Промовляли теж ще інші бесідники.

Закінчив конференцію її ініціятор мін. Квятковський. Він устійнив ось-такі підсумки дискусії:

1) Спільно ствержуємо загальну екон. поправу в Польщі і можливість дальшої ще більшої поправи. Сформуловано рівночасно пересторогу перед надмірним оптимізмом, який в минулому був причиною деяких засадничих промахів.

2) Устійнивши таке, привязуємо більшу вагу до будуччини і прямуємо до ліквідації минулого. Працюючи для будуччини, не можемо змарнувати ніодної доброї нагоди.

3) Ствержуємо, що істнує значна співзалежність розвою держави і краєвого господарства, співзалежність промислу і хліборобства, праці і капіталу, внутрішнього ринку й експорту. З уваги на те треба шукати стабілізації в царині поодиноких госп. елементів, щоби можна було нормально працювати і йти вперед в усіх ділянках.

Повищі тези заступили резолюції, яких цим разом не ухвалили. Покликом до праці, енергії і зусиль закінчив віцепремієр конференцію, яка в відріжненню від недавної великої господарської наради дістала прикметник „малої“.

В. Н-вич.

РИМСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ІТАЛІЇ, АВСТРІЇ І МАДЯРЩИНИ.

РИМ, 19. 9. „Джіорнале д'Італія“ обговорює зїзд міністрів заграничних справ Італії, Австрії і Мадярщини, що має відбутися у Відні. Речинець цього зїзду ще точно неозначений.

Італійська загранична політика, пише газета, входить тепер у фазу активности. Майбутній віденський зїзд зовсім не буде відповідю на останню конференцію Малої Антанти, що відбулася в Братиславі.

Італійське порозуміння доповнене порозумінням Відня з Берліном, не може бути звернене проти когонебудь.

Програма майбутніх нарад випливатиме безсумніву з реальних потреб кожного з учасників і з конечности означення постави держав італійського бльоку в обличчі непевної европейської ситуації.

ЛЕЙБУР ПАРТІ ЗА ЗБРОЄННЯМ.

ЛЬОНДОН. ПАТ. „Ню Кронікл“ пише, що англійська Партія Праці має незабаром закинути своє вороже становище до політики зброєнь, що її веде уряд.

Сьогодні має зійтися виконавчий комітет партії й приступити до ревізії своєї закордонної політики.

Рішення цього комітету заважить на конгресі партії і викаже, що можливе є створення єдности уряду й опозиції, коли йде про народню оборону.

Лейбур Парті поставила такі домагання: 1) Щоби уряд боровся за збірну безпеку, 2) щоби не виключати СССР при усправлюванні европейських справ, 3) щоби уряд видав розпорядки, які унеможливлювалиб визиск робітника й запевнилиб йому осягнення користей при виконанні зброєнь.

ВОРОШИЛОВ ЗАПОВІДАЄ ЖАХЛИВУ ВІЙНУ.

На закінчення військових маневрів на Україні, заявив маршал Ворошилов, що майбутня війна буде жахлива і жорстока. Тому слід зорганізуватися так, щоби ворога побити на його власній території. Поразка, що її потерпить, мусить бути така дошкульна, щоби раз на завжди запамятав собі нашу лекцію і зрезигнував із нереальних мрій. Цю промову пояснюють, як відповідь на промови Гітлера на конгресі в Нірнбергу.

Хто спричинює учительські траґедії?

Недавна траґедія учительської родини в Кракові, де один учитель відобрав собі життя разом з жінкою учителькою, тому, що інспектор з Опочні розлучив їх, переносячи на ріжні посади, відбилася живим відгомоном серед українського вчительства, зпоміж якого багато осіб знайшлося в подібному положенні. Про тих нещасних українських заточенців було недавно кілька статтей в „Ділі“, а з приводу афери інспектора Фігля з Опочні, що довів до самогубства учителя Станислава Віяла та його жінки Ірини, теж учительки, яких він розлучив на ріжних посадах, всупереч виразній інструкції міністерства освіти, одержуємо таке письмо з території шкільного інспекторату в Ніску:

„Таких шкільних інспекторів як в Опочні, що не люблять учительських родин і доводять до кривавих трагедій, є в Польщі далеко більше, ніж загально думають. На території шкільного інспекторату в Ніску, львівської кураторії, **всі, дослівно всі українські учительські родини є розділені,** хоча між ними є такі, що мають за собою вже по **трицять** літ учительської служби і донедавна працювали ще разом в одній школі. Всі прохання, щоби дістатися до одної місцевости разом, шкільний інспекторат в Ніску жорстоко іґнорує, хоч є всі умовини, щоб їх прихильно полагодити. Є подружа, які вчать в ріжних школах і обоє доїзджають до себе. Шкільний інспекторат в Ніску і це забороняє і приказує в цій справі вносити прохання за дозвіл, хоча такої заборони не передбачують навіть драконські закони сучасної школи. Таке поведення шкільного інспектора в Ніску зовсім певно доведе когось до самогубства, бо такого пекла тут годі довше видержати. Наших послів учителів просимо інтервеніювати у львівській кураторії і в міністерстві освіти, бо тут є плянове переслідування, спрямоване доцільно проти українського учительства на заточенні, за яким ніхто не упімнеться“.

Справді крайня пора витягнути цю справу на денне світло, щоб і міністер освіти знав як деякі інспектори і куратори респектують його розпорядки.

Присилайте передплату!

З МІСЬКИХ СПРАВ.

Вуличні роботи у Львові.

Бездумчиве вирубування дерев у місті.

Від кількох місяців громада м. Львова переводить багато вуличних робіт, щоби дати працю робітникам та не допустити до зросту безробіття. На покриття получених з тими роботами видатків приневолена громада, через недостачу звичайних буджетових приходів, затягати позички. На засіданні 18. вересня ц. р. міська управа рішила затягнути у Фонді Праці матеріялову позичку в сумі 539.485 зол. на догідних умовинах, а саме за опроцентуванням по 2 прц. річно і зі сплатою у 20 квартальних ратах від 1. квітня 1937. р. Матеріяли, цемент і каміння, призначені для дорогових і каналових робіт. Кошти перевозу матеріялів та винагороди робітників будуть покриті з готівкового кредиту, що його признав Фонд Праці громаді м. Львова в сумі 700.000 зол. Ті кредити дали змогу міській управі віддати дорогові роботи підприємцям а саме: фірма інж. Кінель і Рижевський дістала роботу на вул. Міцкевича на суму 108.630 зол., ф-ма інж. Добровольський роботу на вул. Глоаїнського в сумі 64.412 зол. Роботи на вул. Полтвяній на суму 45.361 зол. виконає дороговий виділ міської управи у власній управі.

На тему вирубування дерев в місті прихильники і противники вирубування ведуть від якогось часу живу полеміку. Щоб магістратським органам при видачі розпорядків у тих справах дати змогу брати під увагу також думку громадянських чинників, міська управа встановила постійну Плянтаційну Комісію радних і громадян з зпоза ради з дорадчим голосом.

На викуп решти паїв „Українського Городу".

XIX. виказ.

Зложили в Соколі-Батьку:

Петро і Марія Поливка-Кульчицькі. Сляни в ЧСР. зол. 100.— і кличуть: Йосифу Кульчицьку, учит. в Корничах п. Крокевичі зложити на който зобовязання зол. 100.—, а решту сплатить ратами Р. Шк. нашим іменем.

Д-р Л. М. зол. 100.—.

П. С. У. К. Дрогобич зол. 20.— і кличе: Кред. Кооп. „Зоря" і Кред. Кооп. „Нар. Дім", Дрогобич.

Т-во „Сокіл", Грибовичі Великі зол. 15.—.

Кооп. „щадність", Іванків зол. 15.—.

Т-во „Сокіль" Тернопіль зол. 10.50.

Т-во „Сокіл", Борислав зол. 10.—.

Кооп. „Самопоміч" Криве зол. 10.—.

Дир. Олександер Бересьский зол. 10.—

Т-во „Сокіл" Тадані зол. 10.— і кличе: „Сокіл" у Камінці Стр., „Сокіл" у Стрептові, Кооп. „Буг", Касу Задаткову, Союз Українок у Камінці Струмиловій.

Кооп. „Луг" Синевідсько Вижне зол. 10.—

Т-во „Сокіл" Судова Вишня зол. 5.—.

Т-во „Сокіл" Блюдники зол. 5.—.

Т-во „Сокіл" Угринь зол. 5.—.

Т-во „Сокіл" в Лагодові зол. 5.—.

Кооп. Будучність у Лагодові зол. 5.—.

Дир. Олександер Костик, Львів зол. 5.—.

Т-во „Сокіл" Славятин зол. 5.—.

Т-во „Сокіл" Славятин від членів зол. 5.—.

Рад. суду Олександер Кмицькевич, Львів зол. 5.—

Василь Лазарів, учит. Сілець зол. 5.—.

Інж. Корнило Бородайко, Белз зол. 5.—.

Д-р Юліян Савчак, Львів зол. 5.— і кличе: суддю Мартинюка, Львів.

Останчук Василь с. Антона, Кривеньке зол. 5.—.

М-р Кривокульський Володимир, Львів зол. 5.— і кличе: д-ра Кінарачука Волод., аптикаря в Ланцуті, д-ра Решетила Теодора, лікаря в Сокалі, д-ра Кривокульського, лікаря у Львові і м-ра Демчука Осипа в Коломиї — всіх на довільну суму.

Осип Сілецький, Гребенів зол. 3.—.

Радн. Олекса Гошовський, Львів зол. 3.—.

М-р Ярослав Падох, Стрий зол. 3.— і кличе всіх справжніх соколів Стрийщини.

Михайло Олійник, Сморжів зол. 3.—.

о. Ростислав Шумило, Новий Санч зол. 2.50.

Радн. Юліян Русин, Львів вдруге зол. 2.— і кличе: д-ра Петра Зволинського, Болехів і Венедикта Сімкова з Болехова.

Старш. Т-ва „Сокіл" у Лагодові зі збірки зол. 10.05.

Григорій Гуць, Лагодів зол. 2.50.

Орхестра при чит. „Просвіти" Лагодів зол. 2.—.

Читальня „Просвіти" Лагодів зол. 1.50.

Олекса Мишолівський, Лагодів зол. 1.—.

Кружок Рідної Школи Лагодів зол. 1.—.

Кружок Союзу Українок Лагодів зол. 1.—.

Ст. Рожанківський, Львів зол. 1.20.

Всі, що ще не вплатили нічого в місяці липні й серпні ц. р., нехай перекажуть відповідну суму у місяці вересні. На листі останнього зриву не сміє бракувати імени свідомого українця чи українки, українського т-ва чи установи. Покажім ділом, хто ми є!

З організаційного руху.

ПОЛІТИЧНА НАРАДА В ОЛЕСЬКУ.

Дня 6. вересня ц. р. відбулася в Олеську політична нарада, на якій зложив звідомлення з діяльности УПР. посол золочівської округи, п. Володимир Кузьмович. Простору салю церковного дому наповнило вщерть кількасот селян і селянок з Олеська, Кутів, Соколівки, Юськович, Хватова і Цішок. Переважала молодь обох полів. До президії нарад покликано місцевого пароха о. криволицика Ал. Левицького, о. Цебровського з Кутів, господаря Кузика Миколу із Соколівки та Михайла Турчала з Юськович. Посольське звідомлення вислухало з великою увагою і зацікавленням. В дискусії забирало голос кількох промовців, селян і інтеліґентів. Промовці вказували на політичне й господарське положення нашого народу, яке промовці називали „далі нестерпним". Після дискусії ухвалено резолюції з висловами довіря для посла своєї округи і для проводу УПР, а також з домаганнями в самоуправних, шкільних і земельних справах, аналогічних до резолюцій інших нарад і віч. Зібрані висловилися теж різко проти комунізму та за обєднання національних сил у боротьбі з ним. Нараду закінчилася відспіванням національного гимну.

ДОВІРОЧНА НАРАДА В КОСМАЧІ.

Дня 30. серпня ц. р. в неділю, в год. 13, відбулася в салі кооперативи в Космачі довірочна нарада під головством о. О. Камінецького. Прийнятих около 100 людей. Нараду скликав пос. **Іван Заваликут**, який обговорив всі актуальні справи, політичні й організаційні, у звязку з гуцульською політикою. В дискусії забирали голос численні громадяни, порушуючи справи української школи, шарварків і громадських виборів. Пос. Заваликут давав пояснення на всі запити та порушив справу фахових шкіл і ремісничої бурси, яку основано в Коломиї. Посол візвав присутніх, щоби до тої бурси посилали з Космача своїх дітей. Вписалося около 30 осіб в члени бурси та зложили 8.50 зол. на членську вкладку. Національний гимн закінчив нараду.

ПОЛІТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЙНА НАРАДА В РОЖНЕВІ.

Дня 2. серпня ц. р. в год. 2. пополудні відбулася в салі Народнього Дому в Рожневі публічна політична нарада, яку скликав посол Заваликут. На нараду зійшлося яких 250 людей. До президії вибрано: головою Проця Ропаря, секретарем Грицька Ропаря. Крім того до президії наради вибрано Грицька Гальчука і Онуфрія Стефюка. Посол Заваликут зясував теперішнє політичне положення, міжнародне і наше в Польщі, працю і тактику нинішньої Парляментарної Репрезентації у соймі та домагання українців, що їх висунули до польського уряду. У дискусії забирали голос: предсідник зборів Василь Крутофіст, Проць Ропар та інші. Вони порушували справу військового податку, шарварків і волостей. Говорено про льокальну господарку та її болячки. Пос. Заваликут дав всі потрібні пояснення. Зібрані домагалися скасування збірних громад і військового закону.

ПОЛЬСЬКО-ЧЕСЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ.

Міністер Дельбо заявив французьким журналістам, що тепер по візиті ген. Ридза-Смиглого нема ніяких перешкод до польсько-чеського порозуміння і що істнують усі дані, що таке порозуміння буде заключене.

—o—

ПОГОЛОСКИ ПРО ЗМОВУ НА ТІТУЛЕСКА.

ПАРИЖ, ПАТ. „Парі Суар" подає, немов би то румунський міністр Тітулеску впав жертвою отрути. **Його недуга дуже дивна. Вона виглядала на недокровности, а аналіза крови виказала отруту.** Кружляють сенсаційні поголоски, що міністра в останніх часах затроювали постійно його політичні противники. Такі вістки поширюють його політичні приятелі.

Вже перед кількома днями телефонував Сен Моріс до одного з приятелів у Парижі й висловив підозріння, мовляв, анемію викликала якась отруя.

Отруту мали досипувати до їди.

—o—

ЗАГРОЗА СТАНУ ОБЛОГИ В ПАЛЕСТИНІ.

ЛЬОНДОН, 19. 9. Члени англійського уряду відбули нараду в справі введення воєнного стану в Палестині. Тому, що араби не припиняли страйку, терору і саботажів, уряд рішить може в найближчому часі **завести стан** облоги, одначе не відразу в цілім краю, тільки в найбільше загрожених місцях.

Еміґраційні справи.

ОБМАНЦІ НАБИРАЮТЬ ЕМІГРАНТІВ ДО ФРАНЦІЇ.

Присудом окружного суду у Кракові засуджено Едварда Беганського на два роки вязниці та на втрату публичних і громадянських прав на три роки. Він провинився тим, що як управитель Рільничого бюра привласнив собі 9.889 зол. і 14.582 франків, які йому вплачували люди як кошти подорожі і оплати, звязані з виїздом цих людей до Франції. Для матеріяльної користи ошукував він 48 осіб фальшивими інформаціями, запевняючи, що має змогу виробити їм відповідні еміграційні документи та що має для них та їх свояків запевнене місце праці у Франції.

Нераз уже подавали ми вістки про обманця Андрія Манька, власника бюра в Парижі, якого увязнено і він сидить у катовицькій вязниці. В останньому часі стверджено, що Манько був одним із керманичів банди обманців, яка мала різні бюра в Парижі, Ар... і в Марселі.

Обманці видурювали гроші від легковірних і ці обіцювали їм виробити документи і працю у Франції, крім того звертались до робітників з Польщі, запевняючи, що спровадять рідню, для якої виroблять документи та будуть посередничити у праці. Внаслідок заходів польської еміграційної влади, французька влада заарештувала кільканадцятьох таких обманців.

Тоді стали зголошуватись пошкодовані, яких число дійшло до 200 осіб. У Польщі увязнили одного з головних агентів тої шайки Бужинського. Обманці видурили від темних робітників коло 80.000 франків.

Виявляється, що нічого не помагають остороги і все находяться легковірні люди, що свій тяжко зароблений гріш складають у руки обманців.

ФАЛЬШІВНИКИ МЕТРИК УРОДЖЕННЯ І ЗАКОРДОННИХ ПАШПОРТІВ.

Присудом окружного суду в Полоцку засуджено за фальшівництво метрик хрещення Йосипа Каплана на два роки вязниці, Фелікса Томчика і Самійла Серпінського по одному році і шість місяців і Людвика Ямпольського на рік і три місяці. Названі допускалися тим, видаючи людям, які хотіли дістати безплатні закордонні пашпорти до Палестини, виписи уроджених метрик з автентичними актами і витягами з книг метрикальних.

Державна влада приглядалася довший час роботі деяких типів, підозріваючи їх у фальшуванні закордонних пашпортів з метою висилати у нелегальний спосіб еміґрантів за кордон. Внаслідок переведеного слідства арештовані: Седлецький Давид Юда, Седлецький Шая, Шлямович Шмуль та їх помічники: Шаблєв Герш, Тугрек Янкель і Боренштайн Хана.

Стверджено, що названі фальшівники вдержували в тіснім звязку з фальшівниками закордонних пашпортів у Данцігу.

ФРАНЦУСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ ПОТОНУВ.

Недавно трапилася катастрофа французького корабля „Ібе", який 14. серпня їдучи зі Сантос до Монтевідео зударився з англійським торговельним кораблем „Корінальдa" і потонув. Польське посольство в Аргентині повідомило краєву еміграційну владу, що всі польські еміґранти 79 осіб, що були на цьому кораблі, спаслися і щасливо доїхали до мети, лише втратили свій багаж. Пороблено заходи, щоб від корабельного товариства дістати відшкодування.

Ширіть наш часопис!

З нових видань.

Проф. Франц Шпіраго: АНТИХРИСТ.

З німецької мови переклав за дозволом автора проф. Антін Павенцький. Видавництво ЧСВВ в Жовкві. Книжка 203. Жовква 1936, стор. 96, 16°.

Видавництво ЧСВВ в Жовкві видало книжку проф. Франца Шпіраго під нагол. „Антихрист. у світлі св. письма, церковного переслання і приватних обявлень", що її пристособив для українського читача проф Антін Павенцький.

Ця книжка мусить викликати деякі застереження навіть у людини релігійної. Передовсім дивно вражає, що автор між іншим покликується, описуючи антихриста, на свідоцтво 3 сибіляйських книг, як відомо, поганських та дуже сумнівного походження й вартости. Читач знайде у книжці також якесь турецьке предсказання з XV. віку. Далі побіч свідоцтв Св. Письма автор наводить обявлення ріжних святих, але одночасно з тим — здогади кількох звичайних смертних, що писали про антихриста, напр. капуцина XVII. віку Діонисія із Лютценбургу або німецького посла Фридриха Гелле чи англійського письменника Роберта Бенсона, тощо. Всі ті різноманітні свідоцтва в очах автора є рівнорядні, хоч вони навіть суперечні між собою, хочби й у дрібних подробицях. Словом: автор не виказує ніякої наукової методи, користуючись ріжного роду матеріялом. Тому зроджується побоювання, чи ця книжка при всьому доброму намірі автора, перекладчика проф. А. Павенцького та видавництва не скріпить нахилу до суевірства в некритичного масового читача; чи під враженням цієї книжки не буде релігійна, але малосвідома людина легче вірити у всякого роду дива та оповідання про ті дива.

Ще важніша друга сторінка проблеми: чи вказано підсилювати у віруючих людях бажання чуда та на вірі у чудеса будувати віру у Бога. Адже не хотів Христос, щоб повірили у Нього, бачучи чудо, і коли кликали до Нього, Розпятого: „Зійди з хреста і ми повіримо, що Ти Син Божий", — то Христос не пішов за зовом. Свобідної віри, а не рабської (під пресією чуда) хотів Христос.

Третє застереження насувається з огляду на трудність проблеми про те, наскільки можливою річю є взагалі відслонювати завіси над будучим. Адже майбутнє залежне не тільки від волі Бога, але й від свобідного ділання людства та поодиноких людей. Тому слід дуже обережно оперувати ріжного роду пророцтвами, тимбільше здогадними.

Нарешті, просто неприємне враження викликує розділ під наголовком „Прообрази, предтечі й помічники антихриста в історії віків". У тім розділі ви стрінете назвища Магомета і Наполеона та en bloc усіх визначніших безбожних письменників, єретиків, большевиків, вільнодумців, масонів, соціялістів і теософів. Це вже просто неповажно та безперечно воно ослабить враження від книжки.

Навагал ця книжка не поглибить релігійного світогляду серед масового читача, бо ділає найбільше на фантазію та скріпить жадобу чудесного.

С. Х.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— **Спорт у масі.** 200 змагунів соколів змагається 19. і 20. IX. на площі С.-Б. В неділю початок змагань в год. 9. рано. Пополудні в год. 15. в неділю відбуваються фінали легкоатлетичних змагань та першенство краю у відбиванці.

— **Чергове число „Діла"** з причини свята, яке припадає в понеділок, вийде щойно у вівторок. Зате нинішне число видаємо в побільшеному обемі 12 сторінок.

— **Великий Львів — за великий.** Як показують статистичні обчислення, з більших міст у Польщі, найбільший приріст населення в останніх пятьох роках мав Хоржів (28 прц.), опісля Ченстохова (10 прц.), Бидгощ і Сосновець (9 прц.), Краків (8 прц.), Лодзь і Вильно (6 прц.), Познань (5 прц.), Варшава (4 прц.) і т. д. Одинокий Львів не мав ніякого приросту, бо від пятьох літ спинився на 316.000 мешканців, не посунувшись ані крок наперед. Дехто пробує пояснити це явище переношенням ріжних урядів і установ до Варшави, тощо. Поправді цифровий застій є тільки здогадний. Приріст населення є, тільки при творенні Великого Львова число 316 тисяч мешканців устійнено відразу за високе, фікційне, що сильно ріжнилося від справжнього, значно меншого. Тепер треба довшого часу, щоби ті цифри вирівналися.

— **Хто виграв?** В сьогоднішнім тягненні кляс. льотерії, впали м. ін. такі більші виграні: 10.000 зол. на ч. 119025, 5.000 зол. на ч. 30708 45505 116229 117688 124268, 2.000 зол. на ч. 40243 44937 50442 60142 60733 64288 688876 69722 70838 76488 96408 96888 108197 119910 138616 151942 152084 169605 170568 192782, 1.000 зол. на ч. 3934 13773 21579 37482 52803 65962 76031 760500 90554 91959 96443 102110 115946 129024 130746 137006 140231 148241 153453 157801 161975 164013 164311 187261 189710.

— **Будова шкіл у Рогатинщині.** У звязку з акцією будови шкіл на терені рогатинського повіту фонд праці признав на викінчення шкільних будинків у Псарах, Дегові, Долинянах, Луківці Журівськім і Свистільниках суму 9.400 зол.

— **Арештування 64 комуністів.** В Товмачі мала відбутися тайна нарада комуністичних діячів із львівського, станиславівського і тернопільського воєвідства. Зїхалося їх тихцем кількадесять осіб і коли розпочалася нарада під проводом Хаїма Штіца зі Львова, поліція окружила дім і арештувала всіх учасників. Крім того перевела арештування в місті й остаточно дістала в свої руки 34 комуністів, яких відставила до станиславівської вязниці.

— **Львівська хроніка.** У Львові має в найближчім часі повстати два нові кіна: одно при вул. Легіонів (біля кіна „Касіно") і при вул. Академічній ч. 3. — В ресторані на площі Сх. Торгів помер нагло Михайло Боднар, секретар польського Т-ва приятелів мистецтва.

— **Присуд на комуніста.** В Стрию засуджено на 8 літ вязниці Герцля Лянга за поширювання комуністичних летючок. Тому рік він вийшов із вязниці, відсидівши кару за комуністичну діяльність.

— **Два залізничі** випадки склалися в останніх днях в окрузі львівської дирекції. Біля станції Турка н. Стр. вискочив із шин паровіз і один вагон особового потягу. Кілька осіб потовклося. Другий випадок стався біля Підмонастиря на лінії Львів—Станиславів. Потяг вискочив із шин і розірвався на дві части. Кілька осіб потовклося поважно.

— **Смерть Немировича-Данченка.** Як повідомляють з Праги, помер там визначний російський письменник Василь Немирович-Данченко в 92 р. життя. Вістка цим разом мабуть правдива, бо вже двічи світ довідувався про його смерть і часописи подавали його некрольоги.

— **Трагічна прогулька на ріці.** Приватний урядовець з Нових Гайдук на Шлеську, 25-літній Генрик Гатис, перебуваючи в Заліщиках, вибрався каяком на прогульку по Дністрі в напрямі Добровлян. Коли наблизився до румунського боку, румунська сторожа звеліла йому вернутись на другий бік. Завертаючи каюком, перевернувся і затонув. Був віддалений кільометер від пляжі і тому ніхто не чув його кликання на поміч.

— **Большевицька табличка множення.** В цілій смоленській окрузі випустила большевицька шкільна влада сотки тисяч шкільних зшитків з табличкою множення на окладинках. В цій табличці множення большевики навчають, що $7 \times 8 = 72$, $6 \times 8 = 78$, $6 \times 9 = 84$, $3 \times 8 = 13$, $9 \times 5 = 43$ і т. д. „Правда" зажадала, щоб увесь наклад зшитків знищити на кошт тих, що допустили до таких помилок.

— **200 осіб утонуло в Нілі.** З Каіро повідомляють про жахливу корабельну катастрофу, що склалася на Нілі. Прогульковий корабель, що віз 200 осіб, зударився з торговельним кораблем і затонув. Всі пасажири знайшли смерть у хвилях ріки. Врятувалося тільки чотири особи з корабельної прислуги. Рятунок був неможливий з причини сильної бистрини. Прогульковцями були переважно залізничники з родинами.

— **Два потяги у вогні.** Біля Ростова над Доном наїхав паровіз на потяг, завантажений нафтою. Вибухла пожежа, що не тільки знищила увесь вантаж, але й перекинулася на особовий потяг, що стояв оподалік. Багато пасажирів згоріло живцем. Арештовано чотирьох залізничих службовців.

— **Б. наслідник еспанського престола вмирає.** До Америки виїхала колишня еспанська королева Ена, щоб востаннє побачитись з найстаршим сином, графом Ковадонга, який вмирає в однім нюйорськім шпиталі. Як відомо, б. еспанський наслідник престолу недужає на гемофілію (хоробливий нахил до сильних кровотеч наслідком того, що кров не стинається при зіткненні з повітрям і не дається вгамувати). Лікарі перевели на ньому досі девять трансфузій крови, щоб удержати його ще при житті до приїзду матери.

— **Катастрофальний кінець полярної виправи.** Коло берегів Ісляндії затонув підчас бурі французький полярний пароплав „Пуркуа па", що плив до Швеції, щоб забрати членів шведської полярної експедиції. Вони мали сполучитися з французькою експедицією під проводом славного полярного дослідника д-ра Шарко. З цілої залоги корабля числом 40 людей врятувався тільки один чоловік. Згинув теж проф. Шарко, один з найвизначніших полярних і океанографічних дослідників. Крім того втратило життя багато інших французьких учених, що репрезентували ріжні ділянки науки, як д-р Пара, професор Сорбони Жакіє, фізик Дево, а врешті фільмовий оператор Бадейль.

— **Бригіда Гельм покинула фільму.** Славна німецька фільмова артистка Бригіда Гельм покинула зовсім фільму. Відколи засудили її на кару за необережну їзду самоходом (переїхала людину), вона покинула Німеччину і живе зі своїм чоловіком у Египті.

— **Нові способи дослідів космічних промінів.** Інститут Карнегія у Вашингтоні та філядельфійський інститут Франкліна зорганізували спільну пробу мірення космічних промінів у стратосфері при помочі т. зв. бальонових роботів. Цілість автоматичних приладів важила 10 фунтів і складалася з автоматичного приладу до нотування сили космічних промінів, з барометру і радіоапарату. Бальони піднеслися до висоти 22½ кільометра. Злет тревав 2 години і 45 мінут. На висоті 22.400 метрів інструменти зареєстрували силу космічних промінів 60 разів більшу ніж на поверхні землі. Вчені дуже вдоволені переведеними дослідами і думають, що вони відкривають нові можливости для студій в цій ділянці.

— **Цікаві мовні посвоячення.** На міжнародній конгрес лінгвістів у Копенгазі вибрався як делегат Індій проф. Т. Раджагопаль Рао, що в індійському університеті в Мадрасі займає катедру південно-гіндуських мов. Він виступить на конгресі з дуже цікавим рефератом, що є вислідом його довголітніх студій. Студіюючи дравідійські мови (дравідійські племена негроїди — первісні мешканці Індій, виперті арійськими мандрівниками на південь), які хоча виказують вплив санскриту, творять окрему мовну цілість; відкрив у деяких групах тих мов багато спільних признак зі середньовічними а навіть сучасними мовними формами багатьох европейських народів, головно із мовою німецькою, французькою, шведською, данською і, як звідомляє ПАТ, польською. Проф. Рао зібрав 4000 слів із дра-

відійських мов, що повторюються в тих мовах европейських, а яких корінї годі було вияснити. Багато аналогій є особливо з групами германських мов. Після копенгагського конгресу проф. Рао задумує поїхати до Берліна, Відня і Парижа, щоб тамошнім науковим колам зясувати інтересні висліди своїх студій. Його відчити викличуть без сумніву велике зацікавлення.

— А у нас? Румунське міністерство земельних справ видало розпорядок, яким заборонило збирати нові оріхи перед 15. вересня і продавати їх перед тим речінцем. Якщо купці будуть їх продавати раніше, санітарна влада сконфіскує їх як шкідливі для здоровля.

— **Осередок американського автомобілевого промислу.** Містечко Лінден, недалеко Елизабету в стейті Ню Джерзі, стало нагло предметом газетярських статтей та ріжнородних плянів. Сюди мають перенести осередок виробу автомобілів Бюік, Понтіяк і Олдсмобіл, що їх виробляє Дженерал Моторс Корпорейшен. Досі цей осередок був в стейті Мишиґен. Властиво осередок залишиться надальше там, де був, а в Лінден буде осередок для східніх стейтів. Але коли Дженерал Моторс корпорація закупила 80 акрів землі в Лінден, то це значить, що тут повстане важний промисловий центр, який дасть працю кільком тисячам робітників. В парі з тим вже почалася спекуляція будівляними парцелями й домами і Лінден нагло стає важним предметом не лише розмов, але й бизнесу. Тому, що в околиці Лінден живе багато українців, головно в Елизабеті та Нюарку, то й для українського елементу таке заінтересування має значіння.

— **Статуя свободи має 50 літ.** Кожний новий імігрант, що приїздить з Европи в Америку подивляє величаву статую Свободи в нюйорській пристані. Вона збудована на маленькім острові Бедлов, що є водночас і військовим фортом для оборони міста Ню Йорку. Дня 22. жовтня ц. р. Статуя Свободи буде святкувати свій золотий ювилей, тобто 50-ліття свого „народження“. Перед 50 літами французька держава подарувала цю статую Америці з нагоди 100-ліття проголошення незалежности Америки. Статую вирізьбив Фридрих Бартольді, французький різьбар. Він працював над нею 8 літ. Франція склала понад 250.000 дол. на покриття коштів вилиття й перевезення статуї в Америку. Для відсвяткування 50-ліття істнування Статуї Свободи нюйорські горожанські організації приготовляють велику параду. Властиво не одну параду, а цілу низку свят. Управа міста робить всякі заходи, щоб свято випало величаво. Є між іншим плян зібрати 150.000 шкільних дітей, відповідно їх повбирати і уставити їх у живий американський прапор. Тому, що статуя Свободи є символом волі для всіх імігрантів, то імігрантські групи докладають всіх зусиль, щоб заманіфестувати свою радість з приводу 50-літніх народин статуї.

— **Каріера найбільшого будівничого.** В Ню Йорку помер недавно Фред Френч, що в своїм часі поділив місто на поодинокі „села“ і почав їх розбудовувати великими мешкальними хмародерами. Знаний був з того, що почав свою каріеру будівничого позичкою 510 дол., а закінчив зорганізуванням будівельної корпорації із вкладовим капіталом 50 міліонів дол. В хлопячих літах продавав газети, при чім ходив вечорами до школи. Був навіть студентом університету, але брався до якоїнебудь роботи. Він був власником великого бюрового будинку, а крім цього розбудував „Тюдор Виледж“ над берегом східного проливу в Ню Йорку коштом 100 міліонів дол. У березні 1932 р. склав проєкт розбудови „Никербокер Виледж“ коло бруклинського моста недалеко нюйорського ратуша. Щоб збудувати це „село“, треба було викупити кілька акрів старих домів і їх збурити. На їх місці стануть нові мешкальні доми, що обіймають кілька міських квадратів.

—o—

Зі судової салі.

ПРИСУД У СТРИЙСЬКОМУ ПРОЦЕСІ.
15 селян перед судом.

В Стрию закінчився процес **проти 15 селян з Миколаївщини.** Процес тривав два дні і відбувався при зачинених дверях. Присяглі судді потвердили 26 питань і заперечили 10. На цій основі трибунал проголосив такий присуд: Іван Проців — 6 літ, Іван Дудич — 5 літ, Микола Федів — $5\frac{1}{2}$, Василь Яців — 5 літ 8 міс., Микола Кладій — 5 літ, Андрій Мельничин — 5 літ і 8 міс., Гринь Яців — 5 літ і 6 міс., Максиміліян Іванів — $1\frac{1}{2}$ року, Микола Мельничин — 2 роки, Василь Федів — 9 міс., Іван Жук — 7 міс. Звільнили Мих. Гусака, Степана Панчака, Миколу Яціва і Миколу Федева (званого Залужним).

Разом засудили підсудних на 43 роки і 2 місяці. Боронили: д-р А. Гарасимів, д-р В. Старосольський, м-р Я. Падох. Обвинувачував підпрокуратор д-р Ліс-Ольшевський. Предсідником був о. с. Видра, вотували о. с. Рибіцький і о. с. Губецький. (г.)

З кіна.

КІНО „МАРУСЕНЬКА“: „МАЛИЙ БУНТАР“.

Фільма з чудесною дитиною — Шерлі Темпей. Кіно — повне дітей. На жаль, діти малощо розуміють з сюжету, що змальовує громадянську війну у Злучених Державах у рр. 60-их минулого віку. Війна йшла за скасування невільництва. У 1860. р. виринуло питання: чи унійний (союзний) уряд має право сам одноцільно вирішити справу невільництва, чи залишити її поодиноким стейтам до власного вирішення. Республиканці з проводом Лінкольна виграли при виборах, а південні стейти відорвалися від Унії і заснували власну „конфедерацію“. Проти цього розпаду йшла війна чотири роки між 22 північними і 11 південними стейтами Америки. Половина населення стояла під зброєю; у війні згинуло 360.000 уніоністів і 260.000 конфедератів. Справа визволення муринів зійшла у цій війні майже на другий плян, хоч від неї все почалося.

Мала геройка цієї фільми має батька, що теж пішов на війну. Заможний фармер, залишив він дома — молоду жінку та дитину. Тужить за ними і тайком їх відвідує. Коли революційне військо нападає на його дім та руйнує його, його жінка занедужує. Тоді чоловік, повідомлений про нещастя своїм вірним слугою-мурином, передирається крізь боєву лінію до дому. Його підозрівають у шпигунстві, ловлять та засуджують на розстріл. Спасає його маленька розумна донечка.

Цю фільму заборонили виставляти у Німеччині, мотивуючи заказ тим, що вона деморалізує дітвору. На диво саме в цій фільмі мала Шерлі не робить так багато збитків, як в інших і проявляє велику ніжність для всіх, кохаючи нестямно маму та тата. Те, що вона стріляє з пращі до „ворогів“, не розуміючи навіть, що таке війна, викликує вибачливу усмішку у ворожого команданта, який зворушений її поведінкою, жертвує собою, щоб рятувати її батька. Американці мають інші погляди на виховання і фільма із малою „бунтаркою“ кінчається загальним вибаченням та великосердим жестом президента Злуч. Держав. Сама Шерлі, як і в інших своїх фільмах, має кілька разів нагоду співати та танцювати. У фільмі грають два „програмові“ герої Джон Болес і Джек Гольт.

Дивогляди.

ЯК ВІДНАЙТИ СВОЮ РІДНЮ.

Брюссельський громадянин Жіль Плянк звернувся до влади з проханням допомогти йому відшукати членів своєї рідні, яких загубив він 18 літ тому у м. Льом. 18 літ шукав він їх сам. Щойно коли прийшло йому в голову, що такі розшуки може краще повести поліція, він довідався тепер, що його братова живе у м. Лямберфорт, а його два брати у м. Ер-сір-ля-Ліс.

СПОСІБ НА ПУБЛИКУ.

Директор театру в Копенгаґені Кнуд Рассов увів у перше на афішах оголошення, що кожний глядач, невдоволений виставою, може дістати гроші назад. Дає він першорядну комедію Буша-Фекете „Кохання — це мало“ і досі мав усього 40 осіб, яким мусів звернути гроші за білєт. Саме ті, що провели вечір у театрі задурно, стали найкращою живою реклямою для театру.

Дописи.

СТРИЙ.

Концерт д-ра Тиска. У своїм артистичнім турне по Галичині заїхав до Стрия відомий співак Тиска і в неділю 16. ц. м. дав самостійний концерт на дохід Рідної Школи. Чи може за мало зареклямований був концерт, чи пізно розліплені афіші (один день перед концертом), чи матеріяльна криза, або недостача музичної культури — досить, що на концерті сали світили пустками, а з тим самим і каса. Навіть шкільна молодь не дописала, і [illegible], бо справді інтерпретація музичних творів [illegible]ських та італійських, була така чудова, що [illegible] більш музикально-артистичне вухо мало [illegible] згадуючи про те, що артист голосово був [illegible]ний як найкраще. Акомпаніював йому [illegible] Роман Савицький зі Львова.

СТРІЛИСЬКА.

Св. Місія у Поврах-Деговій стрілиського деканату. Заходом о. Ю. Білинського відбулася в парохії [illegible] Деговa стрілиського деканату з повним успіхом [illegible] сія в днях 11. 8. — 19. 8. ц. р. під проводом о. П. [illegible]ського й о. д-ра Я. Броди ЧСВВ. Дня 11. серпня вечором озвалися дзвони в Деговій. З церкви вийшла процесія і спрямувалася до дому приходства. З приходства вийшли оо. місіонарі. Процесія провадила оо. місіонарів до церкви. Перед церковними дверми о. декан [illegible] ключі. При замкнених церковних дверях клякнули оо. місіонарі і понеслася до глибини душі зворушлива пісня „Милосердя двері отвори нам, Пречиста Діво“. По скінченні пісні отвираються двері. При престолі [illegible] вано молебен. Опісля перша місійна проповідь і процесія. На закінчення о. місіонар покропив нарід свяченою водою. Нарід численно горнувся на місійні науки, [illegible] но було людей теж і з дальших околиць. Порядок дня був такий: рано в год. 6—7. Служби Божі, відтак наука; пополудні: наука для дітей та молоді, вечором в год. 6-ій молебен, акафист і наука. В пятницю свята сповідь, яка зробила на приявних незатерте враження. В суботу наука про Пр. Діву Марію. Місійна сповідь тривала чотири дні. До св. Тайн приступило понад 5000 душ. В Преображення Господнє по Службі Божій відбувся торжественний похід з місійним хрестом у супроводі о. декана С. Ковалева та оо. [illegible]. По [illegible] Місії нарід серед плачу й ридання прощав оо. місіонарів і довго-довго не міг з ними розстатися.

ТЕРНОПІЛЬ.

В повені страйків. Треті з черги застрайкували в Тернополі магістратські робітники, заняті при [illegible] доріг і при каналізації. Робітники покинули працю в розкопанні кількох вулиць. З цієї причини утруднений рух возовий. Робітники домагаються підвишки [illegible]кових платень і щотижневої виплати грошей, бо останніми часами магістратові недостає грошей і він зволікає з виплатами.

Сирітський захист. В неділю 20. IX. в год. 10-ій передпол. відбудеться врочисте посвячення фундаменту під сирітський захист при вул. Острожського.

КРЕМЯНЕЧЧИНА.

Недбальство. Так уже заведено, що шкільний рік у всіх школах розпочинається Службою Божою, яку учні вислухують у святинях своєї релігії. [illegible] у Вишневці на Кремянеччині православних учнів [illegible]ної школи відвели до православної церкви на [illegible] Вишневці, де мав правитися молебень, але церква була замкнена. Тоді всіх учнів зібрали до костела, де вони й вислухали урочистої Служби Божої. А тимчасом у Вишневці є три православні церкви і 3 священики. Оден з них є законовчителем вселюдної школи й очевидно повинен був припильнувати, щоб його учні пішли до церкви, а не до костела. Невже одне [illegible] так трудно зробити.

ЛЮБАЧІВ.

Перед ювилеєм з приводу 40-ліття філії „Просвіти“ в Любачеві. В дні 4. жовтня ц. р. любачівська філія „Просвіти“ святкує свій 40-літній ювилей. В [illegible] Любачівщини маси українського громадянства [illegible] Землі прийдуть до Любачева, щоб доказати своєю участю, що Просвіта не є для них байдужою, прийдуть віддати свою пошану першим організаторам та [illegible] на освітній ниві Любачівщини й [illegible]

...національну зрілість. Діловий Комітет для влаштування цього свята подбав уже про дозвіл адміністраційної влади та уложив програму свята, на яку будуть складатися: 1) торжественна Служба Божа, 2) панахида за померлих членів, 3) похід вулицями Любачева, 4) академія на площі під голим небом. Свято Філії є получене з посвяченням просвітянського прапору Філії. Підчас академії будуть виголошені відповідні промови, відбудуться виступи хорів та оркестри і т. д. По академії відбудеться всенародній фестин і забава.

САМБІР.

Ростуть польські крамниці. На днях відчинено у нас ще польські крамниці мішаних товарів. Почин дуже смілий, бо по ліквідації „Кулка Рільничого" не було в нас жодної польської крамниці. Наше міщанство такого розмаху якось не виявляє.

СТАНИСЛАВІВ.

З життя „Р. Ш.". Мин. суботи відбулись Заг. Збори Кружка „Р. Ш." ім. Альбіни Яконович. По відчитанні протоколу вдавав дир. Даниш, голова Кружка, звіт із діяльности Старшини. Старшина в першу чергу піклувалась добродійкою-фундаторкою Вп. Альбіною Якоповичевою. Дальше завідувала значним майном, переводячи в деяких домах значні направки й ремонти. Велику вагу клала Старшина на викінчення домівки для Кружка „Р. Ш." при вул. Третього Мая, шукаючи засобів, щоб бодай дві кімнати приготовити для вихісновання школою. Поклик у цій справі до громадянства дав бажаний успіх, бо Старшина вспіла зібрати 13.077,62 зол. Подрібні жертви такі: 1) жертви громадян м. Станиславова 2.716,42 зол., 2) жертви установ м. Станиславова 5.211,92 зол., 3) жертви т-ств станиславівського повіту 555,50 зол., 4) процент від ощадностей 394,78 зол., 5) позичка 1.200 зол. Зібрана в короткому часі така поважна сума вказує, що громадянство розуміє як слід завдання „Р. Ш." й до тих завдань ставиться з довірям і повагою. Дальше довідались ми зі звіту, що Старшина вислала прохання до Старшини Сокола І. про відпис ухвали Заг. Зборів Сокола І. в справі вилучення площі під будинком школи від Т-ва „Сокіл" та перенесення її на власність Кружка „Р. Ш." ім. А. Якопович. Покищо Кружок не дістав на це відповіди. Кружок „Р. Ш." ім. А. Яконович йшов завсіди з помічю школам „Р. Ш.", якими патронує Кружок „Р. Ш." ім. М. Шашкевича, перевів підготовний курс до вступного іспиту до І. кл. гімн. нового типу та брав живу участь в анкетах Повіт. Союзу Кружків „Р. Ш." в Станиславові. Після річевої дискусії вибрано нову Старшину, на чолі якої станув довголітній і неструджений рідношкільний працівник дир. Н. Даниш; як члени ввійшли: д-р Литвинович, дир. Титор, проф. Комановський, д-р Воєвідка, проф. Лепкий та дир. Мартинець. Як заступники: проф. А. Никифоракова, дир. Сипишин і дир. Шевчук. Контрольну Комісію вибрано в такому складі: д-р Олесницький, інж. Семянчук, дир. Трач, як заст. дир. Пеліх і д-р Хомин. Делегатом на Зїзд „Р. Ш." у Львові вибрано дир. Даниша, на Заг. Збори Повіт. Союзу д-ра Хомина. *Б. Л.*

—o—

Спорт.

СПОРТОВЕ ЖИТТЯ БУКОВИНИ.

У. С. К. Довбуш грав у неділю 6. ц. м змагання за мистецтво „дивізії Ц" проти радівської дружини „Гатманул Лука Арбор" і виграв їх у відношенні 5:3. В неділю 13. ц. м. грав Довбуш у Сторожинці за „Купа Романіей" з тамошнім „Ювентусом". Ці змагання виграв Довбуш у відношенні 2:1. Цієї неділі грає Довбуш у Чернівцях з Вікторією з Яс.

Румунська спортова влада не затвердила назви „Мазепа" нової української спортової дружини. Мабуть боялися цієї назви. Нова дружина буде називатися „Прут".

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Грище Сокола-Батька: год. 9 рано і 3. попол. продовження Краєвих Сокільських Спортових Змагань.

Луговий Город (вул. Вулецька). Год. 3. попол. Луговий попис.

Грище Погоні. Год. 2. попол. Україна ІІ — Лехія ІІ змагання за мистецтво А-кляси. Год. 3,30 попол. Україна — Лехія, мистецькі змагання Окружної Ліги.

Грище 40 п. п. Год. 10. передпол. Зоря — П.А.С.Т.А. мистецтва Ц-кляси.

Грище Світезі. Год. 9. передпол. Степ — Голь, мистецтва Ц-кляси.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА ч. 9. за вересень. Зміст: На окраю днів (Актуальні замітки). — В. Тотоміянц: З нагоди Міжнародного кооперативного дня. — І. Гижа: Кооперація і взаїмні обезпечення. — І. Филиповнч: Відбудова нашої кооперації по війні. — Г. Й. Мей: Чи істнує ще кооперація в СССР? — Розвінча легенда. — Американська комісія. — Хроніка. — Господарська хроніка. — З преси і життя.

ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ ч. 18. з 15. вересня ц. р. Зміст: Господарська дійсність і майбутність. — Інтереси українців в обставинах господарської „плановости" в Польщі (В. Несторович). — Торговля овочами і її небезпеки (інж. Попович). — Східні Торги. — Чи кузні давнині щадити? (інж. Мілянич). — Штука продавання (Т. Глинський). — Дещо про торговлю збіжжя (інж. А.). Торговельна рухливість польських селян. — Виногран і мельони з Заліщик у торговлі. — З царини практичних винаходів. — Ріжні вісти. — Податкові актуалії. — Нові видання. — Зі Секретаріяту С. У. Купців. — Ринок і ціни.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 20. вересня 1936.

Відень (506,8) 11.45 Орх. концерт, 13.00 Розр. концерт, 15.40 Квартет б-дур Бетовена, 17.45 Схід і захід, концерт, 21.30 Спів М. Гусса сопр., **Братислава** (298,8) 10.20 Скрипка, 15.30 Нар. пісні, 21.50 Словацькі нар. пісні, **Кошиці** (259,1) 10.00 Спів, 18.00 Для Закарпаття, нар. пісні, **Прага** (470,2) 11.20 Квартет, 12.20, 20.00 Концерт, **Париж** (1648) 12.00 Орг. ресіталь, 14.45 Симф. музика, 19.30 Балалайкова орх., **Білгород** (437,3) 13.15, 18.20, 20.30 Нар. пісні, **Берлін** (356,7) 10.30 Музика, 18.00 Нар. пісні й танки, 20,00 Форт. твори Ліста, **Кенігсвустергавзен** (1571) 9.00 Музика, пісні, 19.00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 9.30 Нова форт. музика 10.30 Нар. музика, 14.45 Спів, 20.00 Чар інструментів, **Міляно** (368,6) 12.20 Камер. концерт, 21.00 Міжконтинентальний концерт із Ню Йорку, **Рим** (420,8) 17.00 Орх. концерт, 20.45 „Ля леджендa ді Сакунтала" оп. Альфана.

Понеділок, 21. вересня 1936.

Відень (506,8) 12.20, 13.10 Орх. концерт, 16.05 Фортепян і сопран, 20,00 Австр. нар. пісні, 21.00 Сучасна музика, 22.10 Австр. мельодії, **Братислава** (298,8) 17.35 Нар. пісні, **Брно** (325,4) 15.00 Камер. музика, 15.40 Пісні й мельодії, **Кошиці** (259,1) 17.25 Діточі пісні, 18.00 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 17.35 Соната фіс-моль Бравса, 20.30 „Кат" ром. песа Буріяна з муз., **Париж** (1648) 11.00 Симф. концерт, 20.00 Дуети, 20.45 Камер. музика, поезія, **Білгород** (437,3) 17.50 Нар. музика, 20.00 Опера, **Берлін** (356,7) 14.15 Розр. музика, 16.30 Весела авд., 21.15 „Де цитрина доспіває", розр. концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 10.00 Діти співають, 12.00, 14.00, 16.00 Музика, **Мінхен** (405,4) 11.00 Музика для села, 15.40 Діти співають, 18,00 Золота осінь, розр. концерт, **Міляно** (368,6) 11.30 Легка музика, 17.15 Танк. музика, 20.40 „Мавемарельо" оп. Леонія, **Рим** (420,8) 13.10 Легка музика, 20.40 концерт солістів, 21,50 Вокальна й танк. музика.

Вівторок, 22. вересня 1936.

Відень (506,8) 12.00, 13.10 Концерт, 15,20 Муз. авд. для дітей, 20.00 Музика лісу, муз. авд., орх., квінтет вальдгорністів, **Братислава** (298,8) 17.40 Словацькі нар. пісні, 18.10 Бартокові пісні, **Прага** (470,2) 17.30 Форт. тріо, 18,10 Німецькі забуті оп. арії й невідомі романи, 20.30 „Виправа п. Бучка на місяць" оп. Янячека, **Париж** (1648) 11.00 Легка музика, 16.30 Форт. ресіталь, 20.30 З Ком. Опери, **Білгород** (437,3) 13.15 20.10 Нар. пісні, 17,20 Нар. музика, 19.50 Скрипка, **Берлін** (356,7) 16.30 Легка музика, 19.15 Камер. музика, 20,30 Гумпердінкові твори у вик. орх., **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 15.45 Фантазії на органах Вірліцера, 18,00 Данські й ісляндські пісні, 20.10 Перпетуум мобіле, розр. концерт, **Мінхен** (405,4) 11.00 Музика для села, 18.00 Розр. концерт, 19.00 Камер. концерт, 20.10 „Зачарований замок" оп. Мілекера, **Міляно** (368,6) 11.30 Легка музика, 17.15 Танк музика, 20.45 „Ля леджендa ді Сакунтала" оп. Альфана, **Рим** (420,8) 13,20 Розр. музика, 17.15 Вок.-інстр. концерт, 22.15 Танкова музика.

Середа, 23. вересня 1936.

Відень (506,8) 12.00, 13.10 Концерт, 17.30 Смичк. секстет, 19,30 Концерт турецької музики, 20.30 „Альзіра" оп. Вердія, 22,10 Розр. концерт, **Брно** (325,4) 21 10 Італ. й есп. нар. пісні, 21.30 Смичк. квартет, **Прага** (470,2) 20.55 „Маріонетки й манекени" розр. програма, **Париж** (1648) 11.00, 13.00 Концерт симф. орх., 16.00 Віольончеля, 20,00 Муз. мандрівки по Европі, спів, 20.45 „Тедді енд партнер" песа І. Ноє, **Білгород** (437,3) 13.15 Сп. ресіталь, 19.50 Нар. пісні, 22.20 Солісти, **Берлін** (356,7) 8,30, 14.15 Музика, 16.45 „Італійські химери" Чайковського, 19.00 Орх. концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 18.00 На спогад Й. Реннера, пісні в вик. хору, 20,10 Форт. твори Дебісія, **Мінхен** (405,4) 11.00 Музика для села, 18.00 Розр. концерт, 20.45 Танк. музика, **Міляно** (368,6) 11.30 Легка музика, 13,00 Популярний концерт, 17.15 Камер. концерт, **Рим** (420,8) 13.10 Легка музика, 20.40 Орх. концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 20. вересня 1936.

8.00 Сигнал часу, 8.03 Для села: Рільнича газетка, Музика з гр. пл., Огляд ринків рільних продуктів, 8.45 Раніший денник, 8.55 Програма на завтра, 9.00 У святочному настрої, гр. пл., 9.40 Концерт хору, 10.00 Трансм. з 50-літн. ювилею заведення св. Йосифа в Хирові; проповідь, спів вихованців, смичк. орх., репортаж, 11.45 Театральний огляд, 11.57 Сигнал часу, 12,03 Концерт орх.; у перерві в год. 13.00 „Творча контемпляція" фрагм. із пов. Бучковського „Трагічне покоління". 14.30 Для села: Боротьба за льон, Кооперація в ореляцій і осадничій акції, 15.00 Легка музика з гр. пл., 15.20 Рекламовий концерт, 15,30 Мельодії відігр. нар. капелі, 16.30 Репортаж із життя, 17.00 Конгрес церк. музики, хори, 18.00 Театр Уяви (Голяндія): „Велика виграна" Г. Л. Вайса, 18.30 Тисяча тактів музики, орх., спів, 20.20 Огляд польської літ. творчости за ост. 10 літ, 20.35 Політичний огляд, 20.45 Вечірній денник, 21.00 Трансм. з Ню Йорку: Шум водопаду Ніягари, музика індіянська, ковбоїв, муринська, нар. англьо-американська, 21.30 На веселій львівській хвилі, 22.00, 22,01, 22.15 Спортові вістки, 22.20 Концерт солістів: спів, фортепян; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Закінчення авдиції.

Понеділок, 21. вересня 1936.

6,30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.20 Ранішній денник, 7.30 Програма на сьогодні, 7.35 Трохи інформацій, 7.40 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для шкіл: Суходолом і морем — у Єгипті, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Суспільна гутірка, 12.08 Менуети з гр.пл., 12.13 Пол. денник, 12,23 Поль. симф. з гр. плит, 13.10 Домашнє господарство, 14.30 При чорній каві, гр. пл., 15,30 Господарські вістки, 15.45 „Не роби того" оповідання для дітей, 16.00 Концерт орх., 16.45 Чому варто піддержувати шк. опіки, 17.00 Концерт солістів, музика, спів, 17.50 Відчит про „Мацеж Шк.", 18.00 Концерт мандолінистів, 18.20 Фікція і абсурд у літературі, 18,35 Програма на завтра, 18.40 Рекламовий концерт, 18.48 Комунікат гол. виграних кл. льотерії, 18.56 Актуальна гутірка, 19.00 З ріжних сторін, концерт орх., Шлемінська сопран, 20,00 Вояцька авдиція, 20.30 Олександрівська каторга, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Г. Малер: IV. Симфонія г-дур у вик. симф. орх., 22.00, 22.10 Спортові вістки, 22.15 „Гро-Гро" муз. авд. У перерві в год. 22.55 Останні вістки. 23.00 Закінчення авдиції.

Вівторок, 22. вересня 1936.

6,30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.20 Ранішній денник, 7.30 Програма на нині, 7.35 Трохи інформацій, 7.40 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для шкіл: „Огірочниці не робить сорому" образець Б. Герца для мол. дітей, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Шлеські пісоньки з гр. пл., 12.13 Полудневий денник, 12.23 Концерт секстету, 14.30 Розривкова музика з гр. пл., 15.30 Господарські вістки, 15.45 Скринька П.К.О., 16.00 Хвилина Ф. Шуберта з гр. пл., 16,45 Шарада під Самосієрою, 17.00 Танкова музика, 18.00 Лист з Гуцульщини, фейл. Каз. Бронєвчика, 18.10 Сільва рерум, 18.15 „Кріс" опов. для дітей, 18.25 Легка музика з гр. пл., 18.35 Ювилей 50-літн. служби архиеп. Твардовського, 8.45 Програма на завтра, 18.50 Реклям. концерт, 18.58 Комунікат гол. виграних кл. льотерії, 19.00 Актуальна гутірка, 19.10 Концерт симф. орх., спів, 20.00 Двофорт. музика, 20.30 „Марусенька" літ. нарис Бой-Желенського, 20,45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 „На поверх вище" оперетка Ігн. Герта, 22.10, 22.20 Спортові вістки, 22.25 Скрипкові твори в супр. форт., у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Закінчення авдиції.

Середа, 23. вересня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.20 Ранішній денник, 7.30 Програма на нині, 7.35 Трохи інформацій, 7.40 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для шкіл: „Чи то казка чи не казка“ опов. і поезії М. Коноплицькоі, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Із нових осягів у лічництві, 12.13 Полудневий денник, 12.23 Сучасна музика з гр. пл., 13.10 Домашнє господарство, 14.30 Концерт бажань, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Незвичайні пригоди Андруся і Феля авд. для ст. дітей, 16.15 Концерт орх., 16.45 Хор, 17.00 Концерт сальон. квартету, 17.30 Шотляндські пісні відсп. Ольга Ляда в супр. форт., 17.50 Анекдоти з їдсеного життя, 18.00 Сільва рерум, 18.05 Сп. рецітаЛь Йоахима Акса (барит.) у супр. форт., 18.25 Ревізія архітектури нутра, 18.35 Програма на завтра, 18.40 Реклям. концерт, 18.48 Головніші виграні кл. льотерії, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Концерт орх., 20.00 Технічна скринька, 20.15 „Манон Леско“ Пучіні з гр. пл., 20.30 З мандрівок мікрофону, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка. 21.00 Шопенівський концерт, 21.30 Камер. концерт, 22.00, 22.10 Спортові вістки, 22.15 Концерт орх., у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Закінчення авдиції.

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельги бельг. 89.93—89.50, Дол. американські 5.31.50 — 5.28.50, Доляри канад. 5.3.50 — 5.27.50, Фльорени голянд. 361.27 — 359.55, Франки фр. 35.03 — 34.87, Франки шв. 173.34—172.50 Фунти англ. 26.95 — 26.79, Гульдени данцігські 100.20 — 99.80, Корони чеські 20.10—19.50, Корони данські 120.29, 119.45, Корони норв. 135.33—134.35, Кор. шв. 139.13—138.05, Ліри італ. 36.50—34.50 Марки фінл. 11.87—11.50, Марки нім. 138 — 133, Шил. австр. 99 — 98. Марки нім. срібні 149—144.

Акції.

Банк Польський 103, Лільпоп 13.25 Стараховичі 35.

Папери.

3 інвест. 1 ем. 63, 2. ем. 63,25, 5 конв. 52, 4 прем. дол. 46.25, 7 стаб. 56.25.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 14. вересня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок.
1 без опакування . . . . 1.95 зол.
кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням 2.00 „
1 кг. масла експорт. включно в експортовим опакуванням 2.00 „
1 л. молока . . . . 0.12 „
1 к. яєць . . . . 3.20 „

Тенденція на масло і молоко слаба, на яйця сильна.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що з огляду на дереповнення його тучарні птиці, достав птиці, через який тиждень, аж до дальшого зарядження, не приймає.

ОПОВІСТКИ.

Конференція П. Т. провідниць діт. садків „Р. Ш.“ львівського повіту буде в неділю 27. 9. 1936, 10 год. в домівці „Р. Ш.“ при вул. Мохнацького ч. 12 у Львові. — Ви П. Т. провідниці обовязані взяти участь у цій конференції та найдальше до 24. ц. м. зложити в канцелярії Пов. Союзу Кр. „Р. Ш.“ (Львів, вул. Корнияктів ч. 1. пов. II) письменні звіти про діт. садки. — Рада Львівського Повіт. Союзу Кружків „Р. Ш.“. 2745 1—2

Деканат Теольогічного Виділу гр. кат. Богословської Академії у Львові подає до відома заінтересованих, що 1) Передординаційні і передконкурсові іспити в місяці жовтні відбудуться дня 7-го від год. 15.30. Подання вносити до дня 1. X. 1936. 2) Поправчі іспити для абсольвентів V. року (1935/36) відбудуться 8. жовтня 1936 рано. 2742

КУПНО - ПРОДАЖА

ОКАЗІЯ. З приводу виїзду продам уладжене заведення гаптів у склад якого входить американська мережкарка, ендлярка, плісирка, ґудзикарка, шаблони до плісування, до відбивання взорів. Корнерова, Львів, Сикстуська 12. 2749

НОВУ камяницю з городом, солідної будови, без такси продасть за готівку 14.000 банковим довгом 6,000 ТРАНСАКЦІЯ (Ігнат) Львів, Длугоша 1, ріг Миколая. 2729а 2—3

ЧОТИРНАЦЯТЬДНЕВНА велика дешева продажа ФІРАНОК, кап. брокатів, таблеток crochet на вагу. Фрайліх, Сикстуська 21. 2679 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АҐЕНТИ до продажі к.с та ріжних знарядів потрібні. Lublin, skrytka 175. 2601 4—20

НАУКА

ШКОЛА ЖІНОЧОГО КРОЮ з правом видавання свідоцтв, проваджена паризьким моделістом Біндером приймає вписи, Оссолінських 12. 2704 5-12

ФРАНЦУЗЬКОГО вчить дипльомована, конверсація, корепетиції, W. ~. H. Z. Щлова 12, м. 7. 1. п. (перша бічна Пекарської). 2748 1—1

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

КАВАЛІР, 44, пристійний, урядник, пенсія 400 місячно, з готівкою 10.000 ожениться з панною культурною, етичних засад, гарною, здоровою і відповідно засібною. Зголош. до „Діла“ під „Емігрант“. 1-1

РІЖНІ

СТАРУ ҐАРДЕРОБУ мужеську міняємо на наймодніші бельські матеріяли, Телефон 270-25. 2744

РОБІТНЯ КОВДЕР Кентшинського 4. солідно переробляє і виконує нові. Ціни найнижчі. 2657 3—0

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові черевні, киркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 1611 60-60

ПЕРЕРІБКИ КОВДЕР 2.50 у ДУБСА, Сикстуська 6. 2718 3—13

ФУТРА поручає і виконує жіночі, мужеські та всілякі модернізації. Ціни низькі. **МАРІЯН САБАТ, ЛЬВІВ, МАЛЕЦЬКОГО 9,** бічна Зіморовича. 2674 6—10

ВЗОРИ до гафтів найновіші відбиває, продає готові. Пасаж Феллерів 2. 2714 2—5

НАПРАВА вічних пер „Прецизія“, брама Андріольового Ринок 24. 2613 6—10

ЛІКАР-ДЕНТИСТ
Д-р мед. З. Реннер
ЛЬВІВ, КЕНТШИНСЬКОГО 21. 2091 9-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

СПЕЦІЯЛІСТ НЕРВОВИХ НЕДУГ
Д-р НАРЦИЗ ЛУКІЯНОВИЧ
орд. від 15—17.
ЛЬВІВ, САПІГИ 6. ТЕЛ. 114-10.
6—10 2634

Спеціялістка дитячих недуг
Д-р Ольга Ган
ординує тепер ул. Обізд 2
(бічна Жовківської). Тел. 284-45. 2713 2-3

Косметичний Інститут і Лябораторія
Д-ра О. Тушицького
Львів, вул. св. Софії ч. 3
усування аномалій цери, бородавок, пігменту, волосся, близн, дзюбів і плям, масажі, тривале усування морщин, жиляків і відмороження власною методою. 2675
Урядово затверджений 4-місячний курс косметичної закордонної програми.

НЕДУГИ ШКІРНІ, ВЕНЕРИЧНІ лікує Д-р Ф. Маль, Хоцімська 1 (Городецька) 8.30—13 і 15—18. 2588 4—5

ФУТРА до міста і подорожі, по останніх зразках моди виконує першорядно по конкуренційно низьких цінах
АНДРІЙ КУЗЬМІНСЬКИЙ,
2615 Львів, Пекарська 31. 8-25

Наші оригінальні і модерністичні праці заціхавлять Вас напевно.
FOTO-STUDIO „ART“
2596 **Львів, вул. Фредра 5.** 4-5

ЛЯМПИ електричні хромовані поручає
ҐАЛЬВАНІЯ
Виробня механічних виробів
2670 **Жулінського ч. 11 а.** 3—8

НОВОВІДКРИТИЙ САЛЬОН МУЖЕСЬКОГО КРАВЕЦТВА фірми
Г. ТЕЛЛЕР
ЛЬВІВ, ул. Ягайлонська 24. Тел. 272-28.
Під управою довголітнього прикравача найбільших нюйорських сальонів виконує всілякі роботи з обсягу кравецтва вибагливо і дешево. На складі матеріяли
11/28 бельські та англійські. 4—4

ФУТРА дешево і солідно виконує Е. Гозикович. — Львів, Домініканська 4. 2684 13-60

Ширіть наш часопис!

МЕБЛІ: ідальні, спальні, кабінети, сальони, Клюби, тапчани, матраци і декорації — поручає
Віденська виробня столярсько-тапицерська
ІВАН ОРТНЕР
Львів, Сикстуська 41. Тел. 2[illegible]

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА світової марки
Б. СОММЕРФЕЛЬД
Експорт до Англії, Аргентини, Уругваю, Данії, Франції, Голяндії, Палестини і т. д.
виключне заступництво
С. Новацький
Львів, вул. Пілсудського 17.

MAGNo1
• РЯТУЄ ВОЛОССЯ •
усуває перхоть - запобігає випаданню ДАЄ ГАРНУ буйну зачіску.

Повідомляємо П. Т. Клієнтелю, що
Український Сальон Мод
„МАК“
перенесено до побільшеного льокалю
при вул. Глибокій 1.
(ріг Сапіги, напроти політехніки).
Чинний від 1. жовтня.

ВУГОЛЬ-КОКС-ДЕРЕВО в найдобірніших якостях доставляє **НАРОДНЯ ТОРГОВЛЯ**
Львів, Ринок 36. Тел. бюра 103-27, Тел. складу 2[illegible]
Інформації: Бюро — Ринок 36. та склади: Ринок 36, Личаківська [illegible] пл. Більчевського 3. і Солодова 14.
2691 — — — Точна вага — Солідна обслуга — — —

САЛЬОН МОД 2645 5-5 поручає найновіші моделі і переробляє капелюхи по знижених цінах: **Й. ФОЛЬЧИНСЬКА** Львів, Хорущина 11 а.

Гарні й дешеві книжки
Видавничої Спілки „Діло“

	ціна	почтова пересилка
Валерія О'Коннор Вілінська: **Лисенки й Старицькі**	1.— зол.	—
Софія Яблонська: **З країни рижу та опію**	2.50 „	0.50
Д-р Василь Маковський: **Ґмінд**	2.00 „	2.50
Др. Е. Олесницький: **Сторінки з мого життя I.—II.**	2.80 „	0.50
Мих. Галущинський: **З Українськими Січ. Стрільцями**	1.90 „	0.50
Евген Чикаленко: **Спогади Частина I. II. III.** Окрема частина по зол 1.50	4.50 „	0.50
Ірина Вільде: **Химерне серце**	1.50 „	0.50
Василь Софронів: **Липнева отрута**	1.40 „	0.50
Ст. Левинський: **З японського дому**	1.50 „	0.50
М. Рудницький: **Між ідеєю і формою**	1.50 „	0.50
Е. Бронте: **Буреверхи,** переклав М. Рудницький	(вичерпане)	
Проспер Меріме: **Блакитна кімната та інші оповідання,** переклав Василь Софронів	0.95 „ / 1.50 „	0.25 / 0.50
Альфонс Доде: **Маціцький,** із французької мови переклав М. Рудницький	1.00 „	0.50
Володимир Островський: **Сміх землі**	0.80 „	0.15
Микола Матіїв Мельник: **Крізь дим і згар**	0.50 „	0.15
Гордій Брасюк: **Безпутні**	0.50 „	0.15
Михайло Возняк: **Шевченко і княжна Рєпніна**	0.50 „	0.15
Михайло Возняк: **Белей і Кониський**	0.50 „	0.15
Др. Ст. Баран: **Новий самоуправний закон**	0.80 „	0.15

Дістати можна у Видавничій Спілці **„Діло“, Львів, Ринок 10** та у всіх книгарнях.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0.60
1 „ „ на першій сторінці . „ 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . „ 0.10
шукаючі праці . . . . . . „ 0.07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . зол. 400.—
„ „ 1/2 . . . . 200.—
„ „ 1/4 . . . . 100.—
„ „ 1/8 . . . . [illegible]

За ред. відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.